

N.R Racordat, ca și Mircea Eliade, la marea literatură care se scria în epocă, Laurențiu Fulga a început a-și scrie nuvelele de debut în perioada interbelică. Le-a purtat cu el în ranița de elev de școală militară, le-a pierdut pe când cădea rănit la începutul celui de al doilea război mondial și le-a rescris pe patul de spital publicându-le în anul 1942, în colecția „Universul literar”. A avut un succes imens, de care nu s-a putut bucura întrucât a ajuns din nou pe front și în prizonierat. Când s-a întors, târziu, în București, a fost primit la Capșa cu aplauze și considerat un scriitor consacrat al generației sale.

Reproducem aici nuvela „ Strania Domnișoară Ruth”

CONFESIUNE LA PRIMA CARTE

Am fost învățați să primim lucrurile și adevărurile din viață, minore sau majore, printr-o anume justificare. De obicei, și nu întâmplător, ți-o cer mai ales inteligențele medii, logicienii mărunți. Pentru care și eu, așezându-mă cu vehemență împotriva lor, nu încerc să justific nimic. Prefer să rămân prizonier al misterioasei cauze ancestrale care mi-a ordonat să suflu asupra cuvintului, și cuvântul să capete semnificație. Lutul din care creez ficțiuni sunt eu însumi, iar ficțiunile respective sunt propria mea repetare pînă la ora de pe urmă. Cu atît mai mult deci n-ar trebui să adaug cărții mele această confesiune de început, care ar putea fi interpretată ca un exces de orgoliu.

V-o declar deschis : mi-e frică ! Și dacă în realitate greșesc, și dacă ficțiunile se vor răzvrăti contra mea ?

În definitiv, nici o taină pentru nimeni, cărțile se prezintă și se explică de la sine. Prin numai conținutul și finalitatea realizării lor, fără nevoia vreunei pledoarii speciale. Cunosc riscul declarațiilor de credință, suspiciunea care le pîndește. Dar nici să las

cititorului satisfacția ipocrită că n-am sîngerat des-
tul și nu mi-am vîndut sufletul pe totdeauna în
aceste pagini. Ca să fiu sincer, sunt uneori ceasuri
cînd mi-e teamă să nu fi rămas cu ceva în afara
cărții. Sau, alteori, cînd am senzația că un oarecine,
străin, s-a instalat în mine și a lucrat în numele
meu, deși sfîrșirea fizică mie îmi arde fînța, nu
aceluia, care ar fi. Imi revin foarte anevoie și, stă-
pînit de o furie dureroasă, mă întreb : dacă voi fi
fost într-adevăr hărăzit de zei să determin și eu fa-
cerea unei lumi, de ce totuși zeii îndrăznesc să mă
controleze ?

Nu știu, dincolo de pragul acesta niciodată n-am
izbutit să trec. Dar ceea ce știu sigur e că semnele
trecerii mele pe acest pămînt și întrebările pe care
sfinxul personal mi le-a pus, urcușul disperat al spi-
ritului spre inaccesibil, nu de puține ori incapabil
să răspundă la întrebări, ca și coborișul său resem-
nat în beznă — toate și-au pus pecetea de singe pe
existențele eroilor mei.

Fîindcă în fiecare ins al lumii viețuiește un fel
de demiurg, sinele său perfect sau contrariul sinelui
său, binele și răul într-o aceeași personalitate. Ex-
plicabil atunci pentru ce, adesea, demiurgul acesta
răsare la suprafața lucrurilor, prin materia lucrurilor
și prin magma spirituală, strîmb și pieziș. Sau atît
de împlîntat în subconștiința insului, încît nu oricine
și-l poate releva sieși cu ușurință, pentru a-l îmblinzi
și neutraliza. De aci, conștiința că omul e pedepsit pe
vecie la o fatalitate pe care niciodată nu va fi în stare
s-o întoarcă în favoarea lui, conștiința că paradisul

și nevoia de a ne recîștiga dreptul la paradis constituie o teribilă minciună.

Dar eu, în această carte, tocmai relația secretă dintre om și demiurg mă strădui s-o statornicesc, reflectarea reciprocă a unuia în celălalt. Convins cu fermitate că paradisul nu-i altceva decît lumea ideală a fiecăruia dintre noi, vă prezint personajele mele exact în clipa integrării în propriul paradis.

Oameni simpli, oarecari, întîlnim pretutindeni, aici sau aiurea, la ora cînd se nasc și la ora cînd mor. Sunt oameni de rînd și oameni fără glorie, diferențiați doar ca vîrste și nume, dar cuprinși laolaltă într-o singură cifră contabilă, sumă pentru statistici și sumă pentru istorie, prin care devin anonimi și care, de fapt, îi și anulează. S-au născut, au crescut, s-au consumat potrivit legilor de conservare a speciei și au pierit, de milioane de ani, alte milioane și milioane de făpturi oarbe, care-și cunosc destinul și se supun cu umilință lui. Din structura unor astfel de oameni, oferindu-mă însumi cel mai tragic exemplu, eu n-am reținut decît aparențele fizice și condiția lor de victime. Fiindcă e multă vreme de cînd am înțeles că pe dedesubtul istoriei cotidiene, domestice a lumii, ca un dublu perfect al acesteia, figurează o altă istorie, suprasensibilă și bizară, care ne aparține de la Geneză și-n care ne refugiem cu nemăsurată voluptate, ca spre un liman salvator, dar ale cărei certitudini și miracole ne e dat să le cunoaștem numai în ceasurile mari ale vieții.

Iată deci că Straniul paradis are o rațiune foarte proprie de a fi !

În această carte vă veți întâlni cu oameni-perechi, doi, mereu câte doi, și drama acestei dualități e cu atât mai amară, cu cât nicicum nu se pot rupe unul de altul, dezlegare nu există. Pentru că un înger al întunecării ori un nevăzut bici implacabil îi tot mână înainte, mereu alături și mereu să se îndure unul pe altul, să spere că numai așa vor învinge limitele impuse. N-ați văzut că alături de crucea lui Isus a trebuit să fie și crucea lui Varava, că doi osîndiți la aceeași moarte își zîmbesc unul altuia și se întovărășesc pentru eternitate, nu v-ați dat încă seama că bărbatul și femeia se unesc tocmai pentru a-și înjumătăți păcatele și pentru a-și asuma răspunderea unică a păcatelor viitoare? Asemeni se află toți oamenii în viață — doi, mereu câte doi, dacă nu obligatoriu într-o unitate corporală, oricum într-una de pact spiritual, chiar dacă despărțiți în spațiu și timp, unul sau altul intervenind, de fiecare dată, ca o condiție necesară a desăvîșirii celuilalt.

Nu-i cu puțință lume ideală, în noi, care să dureze pe un singur punct de sprijin, conceptul de paradis astfel considerat respinge orice arbitrar ontologic. Dacă existența a determinat explozia cunoașterii, la fel de adevărat este că și cunoașterea capătă drept de existență numai prin comunicare. Astfel că dualitatea încetează să mai fie un apanaj al instinctelor, vai de aceia care-i refuză fascinația dinainte de începuturi! Ori n-ați trăit niciodată clipa de victorie a spiritului asupra materiei, cînd spiritul însuși egalează principiul primordial? Chiar dacă prăbușit la pămînt și răpus de aripa dulcea morți, cînd te inva-

dează o fericire euforică și nu cauți cu privirea decît Ideea ce vei deveni ?

Asta-i și treapta superioară pe care vi se dezvăluie eroii mei, așteptînd la intrarea în paradis, gata să pătrundă dincolo, Idei în stare pură, fără altă memorie decît a celui care i-a creat : strania Domnișoară Ruth și logodnicul orb al Diane, Magdalena din vis și Luca Serafim, halucinatul Heronim Gregor și la fel de strania Sonia Condrea... Faptul că pînă la urmă și ei au fost striviți, deși fiecare își făurise cîte o platoșă protectoare împotriva destinului uman, nu micșorează cu nimic nevoia lor de absolut. Oricît de amarnice le-au fost biografiile, ordinea lor interioară însă a stat permanent sub semnul de influență al acestei presimțite străluciri ultime. Și dacă ei au aflat în iubire singura măsură posibilă de a-și sublima traumele și dezastrele biologice, tot într-un efort dramatic spre perfecțiune (cîtă perfecțiune poate atinge visul unui om !), e pentru că lumea lor altfel n-ar mai fi avut nici o armonie.

Sinele și contrariul său, omul mitizat și demiurgul umanizat — numai așa puteau fi restituiți circuitului universal.

Vreți, poate, să știți din ce hăuri s-a zămislit această carte, cum eu însumi am început a crede în ea și cît a trebuit să ispășesc pentru ca să se adune pe hîrtie ? Nu, ar fi peste puterile mele, taina îmi aparține exclusiv și nu gîndesc s-o dezvălui nimănui. După cum și simbolul reintegrării, în toată justificarea de pînă aci, recunosc că mi s-a relevat într-un ceas care aparține istoriei mele secrete. În schimb, tot ce socotesc necesar să fac public, deocamdată, e

un anume sentiment de eliberare, trăiesc un fel de frenezie fără măsură, nu mai sunt singur pe lume.

Fiindcă actul de creație nu-i altceva decât o sfruntare aruncată dumnezeirii și neantului, ca să ne salvăm de pulberea care vine să acopere totul. Fiindcă ingerul damnat care-mi stă aplecat peste umăr, de veghe la masa de lucru, nu-i altceva decât proiecția propriei mele revolte contra nimicniciei. Fiindcă nici o singurătate nu-i mai revelatoare de mistere decât singurătatea Genezei personale, când și ție ți-este dat să pui ordine în haos. Dar eu știu că există undeva o femeie, pe care ar trebui să o scui zilnic în obraz pentru a-mi fi umilit această speranță. Există undeva un om, pe care ar trebui să-l dau cîinilor de viu pentru sila și amarul ce mi le-a lăsat în suflet din aceeași cauză. Există, și cîte-cîți mai există, pe care pretutindeni ar trebui să-i urmărească blestemul meu de lacrimi și nefericire pentru a-și fi întors fața de la mine, refuzînd să m-asculte. Și totuși, e ora să le-o spun cu jurămînt : n-au decât să zacă în leșia condiției lor de ființe inferioare, eu nu voi arunca piatra asupra lor. Eu mă am pe mine cuprins în această carte, e dreptul meu să sfidez dumnezeirea și neantul cu această carte, și mi-e de ajuns, niciodată nu voi fi singur !

Primul manuscris al acestei cărți l-am purtat într-o raniță de soldat, dinainte de izbucnirea războiului pînă-n acea după-amiază de august '941, cînd am căzut rănit de moarte într-un lan de griu, răstignit pe spate, cu fața către bietul Dumnezeu. Trudit în răstimpurile de agonie calmă dintre două lupte, manuscrisul îl vedeam, prin forța împrejurărilor, ca

pe modul meu de a mă apăra contra morții. Ciudat cum același străin mereu prezent în mine, trimis al zeilor sau cine știe al cui, n-a îngăduit o clipă să răzbată printre cuvinte duhul războinic. Dovadă că lumea gândită și creată de mine, chiar dacă absurdă și constituită din iluzii, mi-era suficientă. Dar primul manuscris a rămas în acel indiferent lan de grâu, alături de toate nimicurile din raniță și sortit să putrezească în propriul meu sînge vărsat acolo din belșug. Probabil că m-am ridicat atunci dintre morți, împotriva tuturor evidențelor, tocmai pentru a-mi scrie a doua oară cartea și încă altele pe care le am sub frunte. Apoi, în sanatoriul Saint Vincent-de-Paul și-n lunile de convalescență, am reușit să restabilesc vechile legături cu universul meu de patimi și obsesii, de astă dată cu înverșunarea de a rezista împotriva celui alt chip de a muri, cerebral.

Acum am sfîrșit-o, vă aparține !

Și totuși, uimit, paralizat de emoție, mă întreb : să fie oare cartea mea, personajele mele, sunt eu acela care le-a dat unora viață, altora moarte ? Și întrucît, prin ea, în ea, visînd o salvare, mi-am rezolvat propriile dezordini ? Și întrucît cei ce se vor recunoaște în aceste pagini, căutîndu-se cu de-amănuntul, nu mă vor învinui că le-am schimbat destiul ? Oricum ar fi însă, nu pot scăpa de senzația că-n mine s-a produs o mare ruptură, ceva din mine s-a despărțit de mine, și nu pot să strig după ajutor, și grozav aș vrea să mi se confirme că nu-i cartea mea, că eu tot Eu am rămas, întreg, nealterat, în afara limitelor ei.

Dar s-a sfârșit, desigur, cine o să mă convingă de contrariu? Sorții au căzut, puntea peste neant a fost lăsată. Și-abia după ce, din cauza ei, voi fi acuzat, judecat și condamnat, la tăcere sau la ură, abia atunci voi ști că tot a mea este cu adevărat și voi iubi-o ca pe un păcat solemn ce mi-ar putea promite gloria. De-aceea și încep să cred că Straniul paradis a fost scris în zodia când pe bolta cerului, de ce nu?, strălucea o stea foarte înaltă.

LAURENȚIU FULGA

București, 17 ianuarie 1942

ARGUMENT PENTRU A DOUA EDIȚIE

Am îmbătrinit cu treizeci de ani. Mi-a fost dat să traversez experiențe fundamentale. Coborîrea în infern și refuzul de a-l accepta ca definitiv. Numele meu de soldat a figurat pe lista căzuților în război. Păstrez și-acum textele de necrolog tipărite în memoria celui ce fusesem. Am călcat însă pre moarte și am avut parte de altă biografie. După care viața din nou a binevoit să dea cu mine de pămînt. Și mai ales conștiinței nu i-a fost prea ușor. Parcă e ușor să te speli de păcate străvechi și să renunți la ziua ta de naștere pentru alt destin? Și astfel m-am aflat în contradicție fatală cu însăși vocația mea de scriitor. Această carte mi-a devenit principal cap de acuzare într-un proces propriu cu trecutul. Am început s-o urăsc și m-am lepădat de ea cu o silă imensă. O dată, m-am și apucat să-i dau foc. Am urlat de durere. Era ca și cum aș fi ars eu însumi de viu. Dar s-a așezat între noi timpul, și decizia timpului a fost alta. Mult mai dură și pentru eternitate. La Judecata de Apoi, toate cărțile pe masă! Chiar dacă s-ar alege pulberea de ele. Și m-am cutremurat. Și m-a cuprins jalea. Cine avea să mă ierte

de a fi scris-o și pentru a fi încercat s-o elimin din biografia mea ? Fie deci după legea legilor ! Și m-am apropiat de ea cu sfială. Ca de iubirea dintii, ciudată și trădătoare. Singura însă mare iubire. Fără de care n-aș mai fi fost niciodată întreg. Și dușmănia s-a preschimbât în adorație. Și contestarea, în pasiune sălbatică. Hotărîrea fusese luată : vom merge la judecata celor de față și a celor viitori — împreună !

Dar unde este fantastul, visătorul de-acum treizeci de ani, cu steaua lui cu tot ?

LAURENȚIU FULGA

București, 2 noiembrie 1972.

STRANIA DOMNIȘOARA RUTH

*Jur că te voi iubi toată viața,
blestemat de moarte fie acela
care nu-și va ține jurământul !*

1.

Mi se pare adesea că oamenii excepționali pe care i-am întâlnit o singură dată în viață și-acum nu mai sunt, fiindcă i-a luat vîntul și i-a înălțat la cer, se pot asemăna cu acele stele prăbușite a căror lumină o vedem încă, de-aieva, în miezul anumitor nopți. Dacă aceștia despre care vă vorbesc au avut puțința să se identifice, pînă la paroxism și obsesie, cu însăși voința noastră de a nu-i uita, înseamnă că ei au mai existat cîndva, undeva, într-o lume guvernată numai de geniul iubirii. E atît de puternică personalizarea lor în noi, că adesea ne oprim în mijlocul străzii - nedumeriți, sau chiar înspăimîntați de neprevăzutul întîmplării, și privim în toate părțile căutînd, murmurînd - pentru noi, pentru nimeni

- Parcă a trecut pe alături Acela ! Nu-ți mai amintești ?
Domnul, sau domnișoara Acea !

N-au fost, firește, decît umbre străine, ale altora, sau simple păreri halucinate. Dar nouă ni s-a părut a fi aidoma unor oameni vii, care prea mult se mișcă, nevăzuți, în preajma noastră și de care prea ne împiedicăm în somn, în meditație, la desperare - mai ales.

Există, astfel, în fiecare din noi prezența totală a cuiva pierdut. Nu ni-l putem reprezenta dintr-o dată, pentru că, de obicei, prin moarte, amănuntele se diformează. Dar ne stăruie permanent sub frunte, ca de văpaie nestinsă, imaginea ideală a Aceluia sau Aceluia, care va fi fost, și care nu se poate confunda cu a nici unuia dintre cei ce n-au murit încă.

Se pretinde uneori că sunt suflete de morți, excepționale, care ar rătăci prin lume fără nici o noimă. Ce caută însă, pe cine, ce altă viață, nu știe nimeni. S-ar putea să nu fie decît o ispășire ulterioară a propriilor destine, sau poate că ursita le-a fost atît de blestemată, încât, și după ce-au trecut pragul eternității, le rămîn pe-aici fostele identități să sufete.

Cert e că eu nu cunosc om căruia să-i lipsească această extraordinară conștiință despre continuarea vieții prin moarte a unui semen foarte apropiat, sau a unei iubite fără seamăn. Morții lasă urme, e-adevărat, care nu se văd, n-ai cum le constata real. Dar care se fac simțite, și cu o fantastică putere de fascinație, exact în clipele în care ne credem mai absenți față de scurgerea vremii sau față de dumnezeire, tocmai la ceasul în care ne-am lepădat definitiv de amintirea lor. E și asta una din dramele la care suntem condamnați fără să știm, răscumpărînd prin ea cine știe ce vinovăție. Interpretările ei variază în funcție de conținutul neantului propriu, se acordă între ele sau se neagă reciproc potrivit unor legi secrete pe care, deocamdată, nici o rațiune obiectivă n-a reușit să le descifreze. Și dacă totuși e de aflat vreun sens, atunci singurul sens constă în faptul că noi mergem în viață pe un drum paralel cu morții.

Dar spre ce finalitate, anume ? Și de ce, numaidecât, drum paralel ? Și de ce tocmai alături de ei, cînd e sigur că noi avem toată viața înaintea și nu-s puțini morții pe care-i urâm ?

Pare-mi-se însă că era vorba de inefabila, strania Domnișoară Ruth...

2.

Peronul era luminat de un singur felinar jalnic, cu geamurile sparte, agățat chiar pe mijlocul boltei și colorat în roșu. Lumina roșie a felinarului se împrăștia peste toată întinderea peronului,

dându-i o înfățișare ciudată. Jur împrejurul meu nu se mai afla nimeni, iar pe mine nu știu ce mă determinase să cobor în gara aceea. Duiosa mea existență accepta din nou aventura, ca pe ceva foarte firesc și fără nici o justificare. Nimic hotărât de mai înainte, nici măcar sub presiunea vreunei presimțiri bolnave. Mi-amintesc doar că, foarte grăbit, mi-adunasem lucrurile în valiză și, fără să mai judec ce se petrece cu mine, coborâsem în aparență destul de calm, de parcă, într-adevăr, în orașul acela străin m-ar fi așteptat cineva.

Dar în clipa în care m-am văzut singur pe acel peron vast și întunecat, singur și considerându-i pustietatea uluit, ca pe o geografie ireală, m-a cuprins spaima de necunoscut. Aveam senzația trezirii într-un fel de paradis abandonat, în care zadarnic m-aș fi zbatut și aș fi strigat, pe deplin conștient că n-aș fi supraviețuit urâtului și singurătății.

Nimeni, ci doar eu și felinarul roșu !

Nici trenul, oricât aș fi gonit pe urmele lui, nu l-aș mai fi putut prinde din urmă. Am mai apucat să-l zăresc cum se mistuie în taina depărtării, zăngănindu-și toate mașinăriile șleampâte și despicând tăcerea nopții cu huietul sirenei sale stridente. Eu rămăsesem încremenit locului, ca un osândit căruia i se spulberă și ultima speranță de salvare.

Era una din acele nopți oropsite, obosită parcă de prea mult întuneric, numai beznă ! Înaintea mea, dinapoia mea, de toate părțile - beznă, și nu una obișnuită, oarecare, ci o beznă ca fără odihnă, unduindu-se neconținut într-un fel de flux și reflux universal, dinafara lumii. Nici stele pe cerul nemărginit, negru, sau alte semne de viață, de oriunde, cel puțin. Ci doar felinarul acela roșu, incredibil în acel peisaj de piatră și pustiu, iar undeva în necunoscut, mai aproape, mai departe, sursa unui zgomot obscur. Zgomot care se difuza, de neânțeles, în mii de alte zgomote surde, ca de oftaturi grele, ca de bocete înfundate, și care se alia astfel propriilor mei pași de osândit, propriei mele agitații lăuntrice.

Aproape un ceas trecuse de cînd mă zvârcoleam de la un capăt la altul al peronului, fumînd nervos țigare după țigare și incapabil a mă decide în vreun fel. Aș fi vrut, de pildă, să descopăr sala de așteptare și să mă prăval în somn, pe una din băncile ei, ca într-o stare de colaps. După o atît de necugetată faptă, somnul mi-ar fi făcut bine și m-ar fi redat mie însumi. Aș fi uitat pe ce liman al deznădejzii mă aruncase soarta și, mai mult decît orice, aș fi uitat chiar că exist. Spaimelor, și tenebrelor cultivînd alte spaima, le preferam starea de inconștientă. Zadarnic însă am încercat ușile pe rînd, nu mi s-a deschis nici una. Și zadarnic am bătut la ferestre și am strigat, doar-doar de m-o recepta cineva, nu mi-a răspuns nimeni, am renunțat.

O clipă mai tîrziu, surprinzător, am auzit în spatele meu pașii cuiva, cum se târșeau de-a lungul peronului, parcă bănuitori. Întorcîndu-mă brusc, n-am văzut dintîi decît lumina verde a unui felinar mișcîndu-se către mine. Dar omul ce-l va fi purtat nu se putea desluși din beznă, sugerîndu-mi-se mai degrabă ca o fantasmă. Trebuia totuși, oricine ar fi fost, să-i ațin calea și să mă lămuresc. Să aflu, adică, în ce fel de capcană fără voia mea căzusem și să-l implor a mă ajuta să scap de primejdiile ipotetice ale acelei nopți.

De cum a ajuns în dreptul meu, eu încă temător și intimidat de neașteptata lui apariție, mi-am scos pălăria de pe cap și l-am salutat foarte reverențios

- Bună seara, domnule !

Părea ca dus pe altă lume, coborât într-ale sale, și intervenția mea l-a cam descumpănit. Dar și-a regăsit repede cumpătul și și-a înălțat felinarul pînă aproape de fața mea, ca să mă vadă mai bine.

- Eu sunt șeful gării.

Avea o voce groasă și stridentă, ca de gong spart. Cum se uita la mine cu o stăruință rece, sfidătoare, n-am putut rezista ochilor săi duri și am simțit că mă clatin.

- Bună seara, domnule șef de gară !

Dar el n-a socotit necesar să-mi răspundă la salut, m-a întrebat cu același glas răstit

- Ce dorești dumneata ?

M-am grăbit să-i explic, sufocat de emoție

- Atât, domnule șef de gară : dacă mai trece vreun tren pe aici, noaptea asta ! ?

Nedumerit, poate, că i se cer asemenea precizări, și încă din partea unuia care abia coborâse din tren, și-a îndreptat din nou felinarul asupra mea și mi-a așezat toată lumina pe față.

- Dar unde vrei dumneata să mergi ?

- Mi-e indiferent unde ! și încercam să zîmbesc, deși știu bine că zâbeam galben, înfricoșat. Mă-nțelegi, domnule șef de gară ? Indiferent unde ! Vreau numai să plec din gara asta a dumitale, oriunde ! Am sentimentul că am săvârșit o mare eroare, dacă nu cumva cea mai mare eroare a vieții mele, coborând aici, și nu-mi place aici, vreau să plec !

Se va fi lămurit, în sfârșit, ce-i cu mine, în glasul lui (calm, de astă dată) a străbătut o vagă notă de ironie

- Nu, dragul meu domn, ca să știi ! Noaptea nu circulă decât un singur tren : acesta din care, desigur, ai coborât dumneata ! Următorul trece abia mâine-dimineață, și evident că-n direcție contrarie, atât !

Schimbarea atitudinii lui ar fi trebuit să mă alarmeze, nu m-a alarmat. Important e că rămîneam pradă aceleiași capcane, personajul nu mi se arătase de nici un folos. I-am mulțumit pentru informația dată și m-am întors, căutînd ușa de ieșire spre oraș. M-am trezit încă odată al nimănui, și gândul că-mi voi petrece noaptea pe străzi mă cam scotea din tâțâni. O singură șansă mai aveam - hazardul, și am început să cred nebunește în hazard.

Ajuns însă pe pragul ușii, m-a prins din urmă și m-a țintuit locului întrebarea șefului gării

- Dar, în definitiv, ce cauți dumneata în orașul nostru ?

Ce n-aș fi dat să fi avut un răspuns, dezlegător al tainei care mă adusese acolo ! Așa că doar m-am răsucit către el, mimînd nepăsarea, și am ridicat din umeri, zâmbind .

- Parcă are vreo importanță, nici eu nu știu !

- Da, sigur ! I-am auzit apoi, parcă îngândurat. S-ar putea să n-aibă nici o importanță, da, da ! Pentru dumneata să n-aibă, desigur ! Și deocamdată, prietene ! Fiindcă pînă mâine-dimineață, la ora celuiilalt tren...

- Ce o să se întâmple pînă mâine-dimineață ?

A avut o ezitare, pe care însă și-a învins-o destul de repede.

- Vreau să spun că mâine-dimineață, dacă te hotărăști totuși să pleci... Îmi pari un om destul de interesant și grozav aș vrea, dacă... A izbucnit pe neașteptate într-un imens, batjocoritor hohot de rîs : Dar eu știu că n-o să mai pleci niciodată din orașul nostru, domnule ! M-auzi ? Niciodată ! și a dispărut în beznă, clătînînd lumina felinarului după sine și continuînd să rîdă ciudat.

M-am grăbit să ies din perimetrul acelu oracol, n-aș mai fi putut rezista cumplitei sale fatalități. Simțeam numaidecît nevoia să descopăr în goana mea pe străzi un sens, ca să nu mai știu cum trece tirnpul. Înfulcăndu-mă el pe mine, sau înfulcăndu-i eu clipele, așteptam cu inima strînsă de emoție, ca pe o izbăvire de blestem, să vină mai repede dimineața.

Din fața gării se deschidea spre necunoscut un bulevard foarte larg, pe mijlocul căruia se legănau bătute de vînt o mulțime de lampioane albe. Dar, cum le vedeam în perspectivă, păreau unui fuior unic de lumină, desfășurat la nesfârșire Mi-am impus anume o stare de calm și luciditate, convins că numai așa voi avea tăria să-mi întâmpin destinul. Am trecut pe trotuarul din stînga, teii dăduseră în floare și ,parfumul lor mă amețea...

Ce va fi voit, oare, să spună cu ultimele cuvinte - cum că el știa că n-o să mai plec niciodată din orașul acela al lor? Mă lăsase acolo singur, ca pe pragul dintre realitate și irealitate, nedumerit și încolțit de temeri noi. Lumina verde a felinarului se reflecta acum

din plin asupra lui, lungindu-i și lăbărțându-i umbra pe ziduri în chip de stafie beată. O stafie care, neîndoielnic, zguduia temeliiile nopții cu hohotele sale de răs, nebune. Pînă ce, pe nesimțite, l-a înghițit de-a binelea bezna.

Oare, ce va fi voit să spună ?

M-am grăbit să ies din perimetrul aceluia oracol, n-aș mai fi putut rezista cumplitii sale fatalități. Simțeam numaidecît nevoia să descopăr în goana mea pe străzi un sens, ca să nu mai știu cum trece timpul. Înfulecându-mă el pe mine, sau înfulecându-i eu clipele, așteptam cu inima strînsă de emoție, ca pe o izbăvire de blestem, să vină mai repede dimineața.

Din fața gării se deschidea spre necunoscut un bulevard foarte larg, pe mijlocul căruia se legănau bătute de vînt o mulțime de lampioane albe. Dar, cum le vedeam în perspectivă, păreau unui fuior unic de lumină, desfășurat la nesfârșire. Mi-am impus anume o stare de calm și luciditate, convins că numai așa voi avea tăria să-mi întâmpin destinul. Am trecut pe trotuarul din stînga, teii dăduseră în floare și parfumul lor mă amețea...

3

Tocmai de aceea și socoteam odihnitor faptul de a rătăci printr-un oraș străin, la o oră atît de târzie a nopții. Faptul de a nu întâlni pe nimeni, în loc să-mi sporească teama de pustiu și singurătate, dimpotrivă, definea și mai mult relația dintre mine și ceilalți oameni ai orașului, ferecați în casele lor. Eu eram un om liber, ei se condamnaseră de bunăvoie la temnița casnică dintre patru pereți.

Mi-i închipuiam de-a valma, ghemuiți în paturile lor bătute de coșmare, sau strînși unul în altul ca într-o desperare de naufragiu fără speranță. Fie că ar fi făcut dragoste, gândind că numai așa se pot salva, fie că dragostea i-ar fi epuizat, fără să le fi

oferit vreo șansă de salvare. Știam bine că fiecare casă, mai ales pe timpul nopții, tănuiește mistere foarte proprii și de nedezlegat. Știam că somnul nu-i decît o sugestie a morții, molipsitoare, la care oamenii apelează din lașitate. Și chiar dacă se întîmplă ca unele vise să le fie euforice, ei tot nu vor să mai creadă în viața adevărată, divorțul dintre ei și viața pare definitiv.

Ce-ar fi de pildă, îmi spuneam, dorind să verific acest lucru, dacă aș suna pe neașteptate la o casă oarecare și apoi să fug ? Sau ce-ar fi, mai bine, dacă aș aștepta neclintit în fața ușii, fără cuvînt, iar celui ce mi-ar deschide să-i fac doar semn să mă urmeze ? Cu ce groază holbată m-ar privi, și ce sensuri de taină ar acorda invitației mele, pentru ca imediat să se refugieze în carapacea existenței sale minore ! Vezi, îmi spuneam, oamenii greșesc ! Prea le e frică de întîmplările și timpul dinafara lor, nu doresc decît anestezia somnului și refuzul oricărei confruntări. Pe cînd eu? Dar eu tocmai înaceastă rătăcire fără obiect îmi aflam rațiunea, găseam condiției mele umane o semnificație. Fugind dintre lucruri, îmi îplineam firește, în primul rînd, nevoia absolută de singurătate. După cum, poate inconștient, mă lăsam dus către ceva, nu-știu-ce, necunoscut, fără de care propria mea singurătate nu s-ar fi realizat desăvârșit. Și ce alt miracol mi-aș fi dorit decît acesta, necunoscut, a cărui pre-simțire însă mă domina tot mai mult?

Ajusesem la o răspântie, parcă anume inventată ca să-mi pună din nou nervii la încercare. Dinaintea mea - patru străzi, ce se despărțeau ca spre alte patru puncte cardinale, pe care anume s-o fi ales ? Dacă aș fi stat la îndoială, în derută, aș fi dat dovadă de slăbiciune. Prejudecățile și superstițiile, în atare situație, nu-și aflau rostul. N-am șovăit o clipă, am pornit aproape orbește pe una, la întîmplare. Firește că, într-un fel oarecare, schimbam cu bună știință cursul și proporțiile destinului. De pildă, nimeni nu mă putea asigura că exact pe drumul ales n-avea să se prăbușească, la un moment dat, pămîntul sub picioarele mele și, odată cu el, eu însumi să mă afund îngol. Ei și ! ? îmi spuneam bravînd, cel puțin pentru a

rezista asaltului beznei pe care o străbăteam, ca și asaltului umbrelor din mine. Ei și ? ! Pe oriunde ai hotărât să mergi, destinul tot îți iese înaintea. Stă el pe undeva, la pîndă, și nu se lasă pînă nu te înhață. Fiindcă e legea lui, și el știe respecta legea - mai întîi să-ți deseneze ție cercul, din care nu există scăpare, și-apoi să gonească pe urmele altuia, cu același scop. Destinul e ca un abur, venind de-aici și de pretutindeni, pătrunzător chiar și prin ziduri inexpugnabile și despicînd orice fel de limite. Cum, atunci, să fugi de destinul propriu, sau cum să-l schimbi cu al altuia, la oricîte soluții ai acela, cînd el ți-e deopotrivă și Îngerul și Diavolul de la începuturi ?

Iată de ce, mărturisesc și jur, grozav îmi mai plăcea drumul acela fără țel și fără măsură ! Declanșase în mine o dulce beție de inedit, care, tocmai fiindcă eram cum eram, părăsit întru toate, mă copleșea. Devenea tot mai cert sentimentul că mă apropiu de ceva, nu-știu-ce, necunoscut, nemaiîntâlnit de către alții, care numai pe mine mă aștepta. Dar m-aștepta oare, într-adevăr, cineva în orașul acela străin ? Și cine să mă fi așteptat ?

Pe dracu ! îmi spuneam, trezindu-mă la realitate și analizînd situația lucid. Cum și de unde, cine, cînd sunt cel mai singur om de pe lume, iar cercul în care am fost prins, ca într-un ștreang, se strînge tot mai mult în jurul meu, pînă la sufocare ?

Și totuși, în egală măsură, participam parcă la un început de sfărîmarea a însăși logicii esențiale care dăduse pînă atunci sens vieții mele pe pămînt. În loc să mă îndrept spre finalitatea ultimă, cum ar fi fost firesc, se făcea, dimpotrivă, că mă întorsesem din drumul spre moarte și mă îndreptam spre propria mea zi de naștere. Ceva straniu, de necuprins cu mintea, se petrecea în construcția rigidă și temeinic sortită a lucrurilor firii. Ceva căpăta viața, sau se așeza sub semnul morții, prin sosirea mea în acel oraș. Aș fi vrut să mă înșel, dar nu mă înșelam. Aș fi vrut să fug, dar fuga nu mai era posibilă. Fiindcă, deodată, m-am oprit locului încremenit și am stat

să ascult ce se aude, ce se întîmplă de unde acea surprare, în afara mea și în mine, a tuturor rigorilor legitime de pînă atunci.

Da !, pentru că, venind ca din depărtări, am auzit, deodată, cîntînd o vioară.

Dintâi, melodia mi s-a părut a fi o scornire fantastică a nopții, ori o fluctuație bizară a vînturilor dintre țării. Dar, pe măsură ce înaintam împleticit, cântecul se distingea tot mai clar. E adevărat că un timp, melodia mi s-a părut că se scufundă într-un fel de prăpastie, pentru ca, în timpul următor, numai ecoul ei să răsară deasupra ca o agonie. Corzile, astfel, păreau că plesnesc gemînd, pentru ca, din nou, să se împreune într-o letargie și mai grea.

Arcușul se zbătea asemeni, suind și coborînd în vertije halucinante, sodomic și tulburător ca într-un joc de-a visul și dementa. Vioară plină de farmece și blesteme, pe care părea că zeci de mâini diabolice o strivesc și o descîntă, smulgîndu-i toate cîntecele tănuite în adînc. Un țipăt nesfârșit, deodată, și țipătul apoi întrerupt, pentru ca mînuța de repaos dintre sunetul ucis și sunetul brusc reînviat să sune în auzul meu ca o sincopă de moarte. Străbătea pînă la mine rezonanța tristă a unor acorduri de neconceput, împotriva oricărei legități armonice, din care cauză și conștiința mea suporta rupturi capitale, pînă la a nu mai avea conștiința că exist.

Mă aflam acum în dreptul acelei case magice, cufundată în întuneric și între ale cărei ziduri sălășluiau cântecul, vioara, nevăzutul lor vrăjitor, și ascultam. Lipit cu toată ființa de zidul casei, și descompus de-atîta năucire, ascultam. Din nou avea să fie reluat motivul vechi, dar cu alte variații - mai sumbre și mai tragice. Inteligența umană se dovedea incapabilă a-i găsi cântecului vreo explicație, nici un poem sau imn dintre cele cuprinse în memoria omenirii nu i se potrivea. Ci, poate, doar misterul acelei vieți încărcate de prea amarnice suferinți, care se scurgea prin mijlocirea degetelor, a arcușului spre o prăbușire fără salvare. Dar a cui viață, a cui prăbușire ?

Iată deci că-n orașul acela străin, la ora târziului nopții, cineva cânta la vioară ! Faptul mi se părea, nu in sine, ci prin vraja pe care o sugera, ieșit din comun, de-a dreptul extraordinar. Și teribil aș fi vrut, pentru propria mea liniște, să-l fi putut vedea pe omul care-și sugruma sufletul pe corzile unei viori. Să se fi despicat deodată peretele casei în două și eu, tot ascuns, numai făptura, ochii, gesturile, surîsul aceluia care va fi fost să i le fi putut zări. Pentru a mă convinge că omul există, că nu sunt victima unei năluciri. Dar peste toate ferestrele casei erau trase obloane grele negre, zăvorâte în bare de fier negre, casa însăși arăta neagră. Și cântecul însuși, din aceeași cauză, ori din cauze necunoscute, suna demonic și negru.

Apoi, încet încet, se stinse și ultimul suspin al melodiei, auzul n-avea să mai deslușească nimic. Poate că omul acela va fi obosit de-atîta suferință, sau va fi murit odată cu ultimul suspin al melodiei sale. Și zadarnic am mai sperat că vioara amuțită își va relua cântecul, nu și l-a reluat. Și ce apăsătoare, înfricoșătoare mi-a apărut liniștea de după aceea. Deși, inexplicabil, sau explicabil doar prin surescitarea de care eram stăpânit, cântecul stăruia totuși de jur împrejurul meu ca o văpaie fierbinte, în ondulații sonore. Cântecul acela de jale și răsfăț, de beatitudine și revoltă, de resemnare și moarte. Toate, la volume extreme, adunate ca într-un clocot amețitor încrucișate ca săbiile în flăcări deasupra unei jertfe sacre.

Aproape un ceas am mai zăbovit lîngă zidurile casei și am așteptat, dorind, implorînd să sune cântecul din nou. Dar cântecul n-a mai reînceput, doar liniștea aceea înfricoșătoare, încărcată de ecouri, mă învăluia. Și totuși eram fericit de a-mi fi fost sortită asemenea noapte, n-aveam de ce regreta popasul meu în acel oraș. A doua zi, dimineața, aș fi putut pleca mai departe, sau să mă întorc în destinul meu penibil de totdeauna, am hotărît dimpotrivă. Cel puțin o noapte, atît - o singură noapte, cel puțin, să mai stau în oraș, pentru ca să mai aud o dată vioara gemând, cântecul împlinindu-mă cu misterele lui.

Mi-am reluat rătăcirea pe străzi în neștire, fără nici un Dumnezeu. Ciudat, însă, cântecul venea pe urmele mele ca un val viu de acorduri prefigurate material. Îl simțeam, l-auzeam, nu mă puteam rupe de obsesia lui. Astfel că, foarte curînd, ajunseseam să-i cunosc toate lacrimile și țipetele, obscuritățile și luminile, se năștea și murea în mine ca într-un proces continuu, fără sfârșit, dura în mine incandescent. Cum, atunci, să mai fi rezistat goanei lui după mine ? Trebuia să mă refugiez și eu undeva, să accept numai decît închisoarea unei odăi. Eram convins că numai așa voi scăpa de urmărirea lui, numai așa îmi voi recăpăta libertatea.

Mă întrebam, însă : de-ar fi fost, oare, să apuc pe altă stradă, la fel mi s-ar fi întîmplat, prin aceeași euforie sau nefericire aș fi trecut ? Și-mi răspundeam fără îndoială că da, fiindcă sunt sentințe ce se dau omului oriunde, oricînd și indiferent de drumul pe care și-l alege în viață...

4.

Mi-au trebuit multe ceasuri, tot sucindu-mă și răsucindu-mă prin păienjenișul străzilor ca printr-un labirint, pînă să descopăr un hotel. Cred că era singurul hotel din oraș, cam prăpădit și vai de el, altul nu mai aveam unde căuta, am irtrat. Nimic deci neobișnuit în aerul stătut al holului strîmt, îmbâcsit cu mobile asemeni, vechi și mizere. Cel mult pendula fără limbi, agățată între ferestre, mută, al cărei ochi holbat, mîzgălit cu ore strîmbe, aducea a veșnicie împietrită gata să te ucidă. Hotelierul zăcea ca decapitat pe tăblia pupitrului său de recepție, cu simțurile, se vede, însă, în permanentă alertă. Fiindcă s-a și trezit brusc, de cum a auzit ușa scîrțîind lugubru în tăcerea moartă a nopții.

- Vreau o cameră, i-am spus. Dacă se poate, o cameră în care să dorm pînă la Judecata de Apoi.

Firesc ar fi fost să mă întrebe cine sunt, de unde vin, ce caut în orașul lor și să mă înscrie, oricum, în registrul lui împuțit de pasageri, dacă va fi avut așa ceva. Nu m-a întrebat, nu mi-a cerut nimic. Doar s-a uitat lung la mine și a zâmbit vag, a resemnare, de parcă sosirea mea acolo n-ar fi constituit pentru el nici o surpriză, cumva îi fusesem anunțat și el era pregătit cu de toate. Și-a luat apoi legătura de chei și m-a poftit, fără cuvânt, să-l urmez. Dar muțenia lui m-a scos din sărite, l-am întors brusc către mine.

- Ascultă, omule ! Venind înapoi, am trecut pe lângă o casă cu obloane negre, pare-mi-se pe bulevardul gării. Am auzit pe cineva din casa aceea cântând la vioară, știi cine este ?

Hotelierul a continuat să mă privească intens, cu același surâs încremenit pe buze.

- Da, domnule, cunosc și casa și cântecul. Acolo locuiește Domnișoara Ruth, ea cântă la vioară și numai noaptea !

Ei bine, la așa ceva nu m-așteptasem : o femeie ! Și m-am trezit murmurându-i numele : - *Domnișoara Ruth Domnișoara Ruth !*, asaltat, în același timp, de întrebare: fără sens, cu imaginația exaltată : oare cum o fi arătând oare cât o fi de frumoasă ? !

Eliberat din strînsoarea mea, hotelierul a pornit să urce nepăsător scara. Eu urcam pe urmele lui, împleticindu-mă ca beat. Și iar am auzit, de-aieva, scornită ca din obscuritățile memoriei mele năpăstuite, dar foarte prezentă, obsedantă, vioara cântând. Și iar a fost necesar de astă dată în furie, sau invadat de spaime, sau înnebunit de dor, să-l prind pe hotelier de braț și să-l întreb uluit

- Dumneata auzi ? ! Spune-mi : auzi ? !

- Ce anume ? s-a mirat el cu vădită indiferență.

- Cântecul ! am strigat. Vioara Domnișoarei Ruth!

Și ceva, atunci, ca o lumină revărsată din adânc i-a năpădit hotelierului față.

- O, domnule, a zis, nu e cazul să vă neliniștiți Tot orașul cunoaște cântecul acesta și toți îl cântă, mai ales bărbații când sunt prea triști ori îi cuprinde jalea după Domnișoara Ruth. Cine n-are

vioară, violoncel pian la îndemână, îl ascultă pe plăci de patefon, pe care casa noastră de discuri le-a lansat anume, de mila noastră, și de care orașul e plin. Acum îl cântă profesorul Matheas, domnule, care și-a pierdut mințile de dragul ei, al Domnișoarei Ruth. Ca să știți, profesorul Matheas se trezește deseori noaptea, la orele cele mai imposibile și începe așa, deodată, să cînte. Și cîntă, și cîntă ! De altfel și eu îl știu cînta, domnule, ascultați-l !

Și hotelierul s-a pornit, într-adevăr, să fredoneze melodia. Și o fredona fără greșală, cu egală pasiune. Și cîntecul lui avea să se contopească pe îndelete cu al profesorului Matheas, și amîndouă patimile lor păreau asemeni unui sacrificiu de bunăvoie, fără lacrimi, pe același altar.

N-a încetat să cînte, și eu nu mă puteam împotrivi, nici după ce am ajuns în camera sortită să-mi fie, pentru multă vreme, loc al plîngerii. Hotelierul a închis totuși ferestrele, a lăsat storurile să cadă cu mare zgomot, și n-am priceput dacă face lucrul ăsta ca să mă apere de obsesiile dinafara mea, sau ca să mă știe și mai prins în taina Domnișoarei Ruth. Oricum ar fi fost însă, eu cîntecul tot l-auzeam, de astă dată în mine l-auzeam, și sălășluit pe viață în mine.

- Sper că veți reuși să dormiți, domnule, noapte bună ! Nici nu știu cînd a ieșit din odaie, m-am trezit deodată singur. Aș fi vrut să-l strig înapoi, dar n-am avut puterea să-l strig. Am încuiat ușa cu cheia învîrtită în broască de două ori, am tras și zăvorul de siguranță. Făceam eforturi desperante să-mi recapăt calmul, dar nu puteam scăpa de teroarea spaimei pe care o simțeam reală jur împrejurul meu. Am stins lumina și m-am aruncat așa îmbrăcat, cum eram, de-a lungul patului, convins că demonul somnului mă va izbi în plin cu barda lui de foc. Zadarnic însă, nici un demon n-avea curajul să se-apropie de mine. Și cîntecul nu mai era al unei singure viori, pentru că din toate camerele hotelului cîntecul străbătea spre mine în valuri. Pesemne că toți pasagerii din acel hotel erau foarte triști, sau vor fi dorit numaidecît să moară.

- Domnișoară Ruth! murmuram și, după cum lesne vă dați seama, ei mă adresam, invocînd-o, implorînd-o, să-mi redea liniștea și somnul. Domnișoară Ruth ! Domnișoară Ruth ! și cred că ajunseseam chiar să țip asurzitor, numai să fi putut înăbuși răscoala istovitoare a viorilor nevăzute.

Dar somnul continua să mă ocolească și mă ardeau cugetele, carnea, sângele, nervii de-afîta suferință fără alean. După un timp, am observat printre fâșiile storului că răsar zorii, și eu tot mă zbuciumam și așteptam, ce-ar mai fi fost de așteptat ? Am coborît din pat și, împins ca de tenebre, am căutat orbește oglinda, să mă constat în oglindă. Eu eram, desigur, dar abia m-am recunoscut. Arătam palid și urît, grotesc și idiotizat, cu ceva foarte tulbure în priviri, ca într-un proces de lentă, sigură nebunie. Fiindcă mă întrebam : oare la mine se va fi gîndit Domnișoara Ruth, cînd s-a simțit stăpînită de acel cîntec al ei și cînd, pentru prima oară, l-a cîntat?

Atunci, ca sub prăbușirea de fulger a unei ghilotine, toate melodiile au gemut și au amuțit Viorile, toate, câte exultaseră până atunci prin odăile hotelului, înfiorate de jale și dor, de dragoste și iluzii, au gemut și au murit. Și de-adevărat am avut senzația că, odată cu ele, a murit un om.

După numai cîteva clipe, apoi, am auzit o ușă bufnind undeva la parter și pașii alarmați ai cuiva urcînd, și pumnii sălbatici ai nu-știu-cui bubuind în ușa mea. Dar n-am deschis, mi-a fost frică. Stam dinaintea oglinzii și căutam în oglindă semnele, cineva de abur să scrie cu degete nevăzute adevărul pe apa ireală a oglinzii.

- Hei, domnule! a strigat atunci, prin perete, către mine, hotelierul. Știți ați aflat ? S-a înjunghiat profesorul Matheas, e mort! și parcă a rîs, bezmeticul, i-auzeam rîsul (sau plînsul, Dumnezeu mai știe !) răzbind prin perete. Asta-i tot ce-am vrut să vă spun, domnule, somn ușor !

Mi-am amintit că pînă la trecerea trenului de dimineată ar mai fi fost exact două ore, 1-aș mai fi putut prinde. Acolo mă pîndea o mare nefericire, dacă nu chiar buna mea moarte. Și cu un minim efort aș fi putut încă să fug, să prind trenul de dimineată. Dar am căzut răstignit peste perini și am adormit. E sigur că am adormit, fiindcă un timp care mi s-a părut infinit n-am mai știut de nimeni și n-am mai auzit nimic. Ci doar prin somn, uneori, simțeam că mi-e frig și tresăream. Tresăream, dar nu mă trezeam cu adevărat, și parcă era cineva deasupra frunții mele care mă veghea și mă mîngîia. Cineva ca de pe altă lume, fără seamăn de frumoasă în lume, v-asigur, și care semăna foarte mult cu Domnișoara Ruth...

5.

N-am plecat, n-am mai putut pleca. E-adevărat că de câteva ori am încercat și am și reușit să ajung pînă la gară, hotărît să fug. Dar de fiecare dată rămâneam ca paralizat, cu picioarele prinzînd parcă deodată rădăcini în peron, să urmăresc trenul cum se pierde spre orizonturi mereu inaccesibile pentru mine. Și de câte ori mă-n-orceam, copleșit de-aceeași osîndă, ca un făcut mi-apărea dinainte șeful gării, să-mi reamintească de profeția lui

- Hei, prietene, acum ce mai gîndești, ți-am spus eu că n-o să mai pleci ? E de ajuns o singură dată s-auzi vioara Domnișoarei Ruth, pentru ca să te convingi că toate pe lumea asta sunt sfîntă deșertăciune. Că nimeni n-are nevoie de noi, pînă și vieții îi suntem inutili. Ascultă ce-ți spun eu, cel mai cinstit ar fi să ne spînzurăm. Să zicem adio la toate și să terminăm, cum a zis adio la toate și a terminat profesorul Matheas. Pentru că vioara Domnișoarei Ruth e blestemată, în vioara Domnișoarei Ruth stă înscrisă, ca o taină,

propria noastră sentință. Să rămînem, adică, veșnic pe loc și să n-avem niciodată parte de alte orizonturi.

S-a dovedit că șeful gării avea dreptate, am continuat să rătăcesc noapte de noapte, de unul singur, de jur-împrejurul casei în care locuia Domnișoara Ruth. Și se pare că-mi făcea bine să mă las prins în orbita farmecelor ei ca într-o capcană de nou paradis, fiindcă jocul acesta de-a v-ați ascunselea era spectaculos și generînd voluptăți nemaicunoscute până atunci. Pe de altă parte, de neașteptat de ce reveneam mereu acolo, dacă n-aș fi intuit că zeii mei personali ne pregătesc altă soartă - mie și Domnișoarei Ruth !

Deși adesea, înșelat în prea lunga, zdrobitoarea așteptare, și naufragiind tot prin cârciumi, lîngă părtașii mei de blestem, bînd fără măsură și totuși foarte măsurat în cugete, întrebam

- Dar există această Domnișoară Ruth a voastră ? Sau numai mințile voastre tâlhare au scornit-o ? Spuneți-mi : există ?

Ceilalți firește, izbucneau în hohote mari de rîs, nemernicii, pentru ca apoi să șuiere și mai amarnic paharele pe gât. Iar dacă ieșeam pe străzi, palmuit de rîsul lor bezmetic, sau de mă refugiam în camera de hotel, zăvorînd ușa, ferestrele, sau de căutam somnul ca pe un refuz a toate, mereu auzeam, și pretutindeni prezent, și mereu dulce-nimicitor auzeam - același cîntec al Domnișoarei Ruth...

6.

Cîteva zile și nopți, la rînd, a plouat. Ploaie mărunță, păcătoasă, de toamnă, care m-a ținut ferecat în odaie ca pe o fiară în cușcă. Îmi cumpărasem o vioară și-mi ucideam vremea cîntînd. Oricît vi s-ar părea de ciudat, de unde și cum puterea asta surprinzătoare de a smulge viorii mele armonii, asta-i însă adevărul - cîntam ! Doar că nu izbuteam să trăiesc, așa cum trăia Domnișoara Ruth, cu toată exasperarea, înțeleșul adînc și dramatic

al cântecului ei. Aveam totuși nevoie de acel cântec, și pe mine anume cântându-l, cum ai nevoie de opium sau de hașiș ca să-ți crezi artificial o lume aparte de vis.

Vioara mea era foarte roșie și, de cite ori lumina lămpii se reflecta pe ființa ei sângerie, lumina însăși părea că se zbate și participă cu patimă extremă la nebunia de a-i smulge viorii toate secretele. Și numai atunci când, istovit de moarte sau chiar gata să primesc moartea ca pe ceva firesc, iar mâinile mi se prăbușeau inerte pe lângă trup, abia atunci mă sprijineam de canatul ferestrei și cercetam spațiul dintre mine și Domnișoara Ruth, cădeam în umbră melancolie. Cerul se afla foarte aproape și văzduhul arăta de un cenușiu negru, toate lucrurile lumii încremeniseră într-un fel de așteptare teribilă și nimic nu se întâmpla. Doar ploaia continua să se cearnă păcătoasă, mărunță și rece, așezându-se între mine și Domnișoara Ruth ca un zid de nepătruns. Nimic nu se întâmpla, nici un semn nu mi se dădea că Domnișoara Ruth va fi aflat de sosirea mea în oraș. Că pe mine mă dorea, sau că mie îmi pregătea de astă dată moartea.

Și dacă mă uitam în oglindă, căutând mereu alte semne, ori căutându-mă din nou pe mine, abia mă recunoșteam. Oglinda reflecta același obraz răvășit, îmbătrânit, cu cearcăne vinete sub pleoapele umflate, întunecate, și privirea oarbă, holbată, obrazul fără personalitate al cuiva care nu puteam fi eu, deși, hotărât, eu eram. Și dacă mă chinuiam să-mi zâmbesc, să refac în felul acesta legătura tainică dintre cel dinafara oglinzii cu cel dinlăuntrul ei, fața celui alt rămânea rigidă, impenetrabilă, nici o comunicare nu era cu putință. Și totuși ardeam tot, ca bântuit de o febră pârđalnică, și într-atât de pârđalnică încât, de mi-aș fi apropiat buzele de luciul oglinzii, știu bine că oglinda însăși s-ar fi topit sub sărutarea mea.

Așa s-a întâmplat că, scandalizat poate de claustrarea la care mă condamnasem singur, sau temându-se cumva să nu fi repetat între timp actul desperat al profesorului Matheas, într-a cincea zi,

mi se pare, pe înserat, hotelierul a dat buzna în odaia mea, forțând ușa cu dublura cheii lui.

- Gata, domnule, ajunge! și-a impus el, de la început, autoritatea. Doar n-o să vă stingeți aici cu zile, ca o lumânare. Ferească Dumnezeu și de altele, dacă o să vă ducă mintea că situația e fără ieșire. De-aceea vă și propun : duceți-vă să vă plimbați, domnule, duceți-vă să vă îmbățați !

L-am privit a îndoială, cu gândurile aiurea.

- Și crezi c-o să mă vindec, domnule hotelier ? Mai bine ai chema un doctor, sunt foarte bolnav.

- Dar nu doctorii ne vindecă de boala asta, domnule, e lucru verificat. Așa că ascultați-mă pe mine, domnule duceți-vă mai bine să vă îmbățați, ori căutați-vă o femeie, domnule, și dați cu ea de pământ ! La fel facem toți, tineri și bătrâni, de când a căzut năpasta asta cu Domnișoara Ruth pe capul nostru.

- De ce, domnule hotelier ?

- Simplu, domnule : fiindcă suntem niște viermi ! Cândva ne era totuna, dacă viața noastră are sau n-are vreun sens, asemenea întrebări nu ne puneam. Dar a trebuit să auzim cântecul Domnișoarei Ruth, pentru ca să căpătăm conștiința nimicniciei noastre. Și de-atunci ne aruncăm fără nici o socotință în orgie - cu femei de-aiurea și alcool pe nesăturate. Cel puțin așa, sigur, uităm ce suntem și către ce ne îndreptăm.

Un fel de boare fierbinte a trecut peste fruntea mea.

- Da, poate că ai dreptate, altă soluție nici să nu fie. Și te asigur că-ți voi urma, neîntârziat, sfatul.

- Foarte bine, domnule.

- Să mă tăvălesc, adică, în mocirlă ca voi toți, și împreună cu voi toți, perfect !

- Mă rog, domnule, e și ăsta un fel de a vorbi.

- Desigur, domnule hotelier, desigur.

- Fiindcă, dacă-mi dați voie, altfel înnebuniți, domnule ! Cum a înnebunit și s-a omorât profesorul Matheas. Ori, poate, la fel vreți să vă sfârșiți și dumneavoastră viața ?

- Nu, pentru Dumnezeu, nu ! Drept care am și pornit imediat în căutarea cârciumii între pereții căreia să mă pot desfăta și-n căutarea femeii pierdute, nesătule, care să-mi sature instinctele dezlănțuite. Am rătăcit îndelung pe străzi, prin ploaie, tot cercetând chipurile femeilor întâmplătoare, ca și bolțile pe unde bănuiam a se fi refugiat cele de o sută de lei noaptea. Ploaia mă pătrunsese până la piele, dar, excitat peste măsură cum eram, eu o simțeam ca pe o văpaie protectoare. Astfel că, absorbit întru totul de elementele naturii și anulat de presiunea copleșitoare a materiei din jur, tot mergeam și mergeam pe aceleași căi ale vechiului labirint, fără nici un motiv în afară de căutarea desfrânării, asemeni orbilor blestemați să nu afle nicăieri lumina.

De asta, pesemne, la comanda ocultă a subconștientului precaut, numai pe strada pe care locuia și pe dinaintea casei în care locuia Domnișoara Ruth n-am trecut. Stăruia în mine o teamă tulbure, ca de ceasul rău, de parcă, într-adevăr, chiar în noaptea aceea mi-ar fi fost destinat să dau ochii cu ea și cum, peste voința mea, sentință hotărâtă de forțe potrivnice, sigur nu i-aș fi rezistat, convins că aveam să îngenunchez umilit la picioarele ei și să mor înainte de a-i fi mărturisit c-o iubesc.

Nici de vreuna din celelalte, întâmplătoare sau pe bani, n-am avut parte. Mai nutream speranța cârciumii, acolo s-o cumpăr pe aceea ce se va învoi pentru o noapte de orgie cu mine. Și-n orice caz, de nu voi descoperi nici una liberă, să-mi biciui măcar sângele bând, urlând, și plângând. Și am găsit cârciuma, și mi s-a părut că întru în cârciuma aceea ca într-un paradis vulgar și decadent...

7.

Ah, luminile și alcoolul vaporizat al cârciumii acestor oropsiți de frați întru blestem! Bărbații se vedeau ca printr-o ceață roșie, desigur numai din cauza minții mele bântuite de roșul viorilor obsedante, și toți erau beți de moarte. Iar printre ei - foarte multe femei tinere, eliberate de orice prejudecății și superstiții ca niște fiare simple și inconștiente, care beau și hohoteau înnebunite de patimă, sau care dansau în mare desfrâu și se îmbrățișau cu oricine, la întâmplare. Alcoolul domnea peste toate și toți ca un mic zeu al exaltării și al uitării, demonic și suprem. Alcoolul devasta conștiințele bărbaților și le întuneca, după cum, deopotrivă, tortura carnea femeilor și o făcea accesibilă bunului plac al oricui. De prin micile compartimente separate ale rotondei de la etaj, interzise privirii doar prin perdele de pânză transparente, răzbătea în clar, fără nici o rușine, întreg apanajul pierzării. Și puțin le păsa celorlalți de câte vedeau și auzeau, fiecare murea pe măsura propriei sale vocații.

M-am așezat la o masă din fund, eram foarte nefericit. N-a fost necesar să cer de băut, mi s-a adus imediat o carafă cu vin roșu. Mi-am turnat și am fulgerat primul pahar pe gât, cu o sete năprasnică. Și încă unul, și încă unul, simțeam nevoia atroce de a mă integra cât mai repede în spiritul acelei lumi nebune. Fiindcă mi-era totuna ce femeie bezmetică voi alege, dintre cele prezente, care să mă împace mai repede cu mine și cu destinul. Cel puțin pentru o durată de timp să mă împace, sau cel puțin până la ora când nu voi mai avea de ales decât moartea. Și totuși ce îngrozitor lucru să bei de unul singur într-o lume în care toate perechile sunt false, nici a mea n-avea să fie altfel ! Mi-am înălțat fruntea peste toți, ce lume diformă și mistuită veșnic de imperfecțiune ! Dumnezeu n-a vrut-o așa la începuturi, unde să fi dispărut între timp ordinea și simetria paradiziacă ?

Ei bine ! îmi spuneam, dacă asta-i viața ce mi-a fost dat s-o trăiesc, atunci s-o trăiesc așa cum mi-a fost dată și să nu mă-nfricoșez de finalitatea ei. Oricât mi-ar merge destinul de-andaratele, pe acesta să mi-l accept și să-l iubesc. Adică târîndu-mă toată viața ca șarpele, și cu sufletul ros de îndoieli, și osândit la toate osândele cu puțință, și fără nici o speranță, și nemaiîndurînd să cred în nimic, și nemaiășteptând nimic de la viață, și lipsit de orice glorie, și cu încăpățănare târâș până la capăt, în această viață de șoarece, viață de lipitoare, și iartă-mă, Doamne, strigam, pentru câte am săvârșit cu fapta, și cu vorba, și cu gândul, mai ales cu gândul de-am săvârșit, fiindcă-i singura libertate ce mi-ai mai lăsat-o, și pe care niciodată n-ai avut puterea să mi-o controlezi, și adevărul e că-n numele acestei libertăți am săvârșit nelegiuiri fără număr, și gata, asta e tot, Doamne !

Atunci, printre mese, descompus de oboseală, dar și legănându-se mort de beat, l-am văzut cum se apropie pe șeful gării. A venit de-a dreptul spre mine, bucuros de a mă fi descoperit acolo, dar și zâmbind amar.

- Bună seara, prietene !

- Bună seara, domnule șef de gară ! Ia loc !

S-a așezat, dar n-a avut răbdare să i se-aducă și lui un pahar. A dus carafa la gură și a băut pe nerăsuflăte până la fund, după care a trăsнит cu sticla de podea.

- Iartă-mă, nu prea sunt în apele mele azi.

- Nici eu, m-am grăbit să-l consolez.

- Cam fără sens pe lume, așa-i ?

- De asta și beau, domnule șef de gară.

- Slavă, atunci, singurei rațiuni pentru care mai rezistăm pe pământ ! Hei, cârciumarule ! a strigat apoi undeva, într-aiurea. Slugă de înger terfeliți în păcate, unde ești ? Mai adă o sticlă din poșirca ta otrăvită, m-auzi ?

Adevărul e că odată setea dintâi potolită, sau amarul dintâi căzut ca o drojdie pe fundul sufletului, după ce cârciumarul s-a

înființat cu o nouă carafă și ne-a turnat în pahare, am rămas amândoi, eu și șeful gării, cam anapoda și întorși pe dos.

- Bea ! am stăruit totuși. Ca să nu murim de plictiseală.

- Dar ce-ai vrea deosebit în noaptea asta ?

M-am uitat la el îndelung și mi s-a părut, cu fața lui buhăită și ochii sticloși în orbite, aidoma unui spânzurat care a coborât anume din lațul frânghiei, ca să-și îndulcească într-un fel, lângă o ultimă femeie și un ultim pahar cu vin, trecerea dincolo, în lumea beznelor de iad.

- Ce să vreau, domnule șef de gară ? Nu vreau nimic.

- Gândește-te bine ! a zâmbit însă el, destul de ciudat.

- Ei bine, m-am înfuriat, dacă te referi la plăcerile de toată mâna, te-asigur, domnule șef de gară, că asemenea plăceri nu mă interesează. Numai oamenii de speță inferioară se mulțumesc cu atât, și asta pentru sfântul motiv că sunt incapabili să vadă mai departe de condiția lor. S-ar putea să nu fiu nici eu de altă calitate, dar experiența mi-a dovedit că, oricât ne-ar satisface aventura imediată, nu-i ceea ce căutăm definitiv.

Șeful gării continua să zâmbească, duios și ironic.

- Dar ce cauți dumneata definitiv ?

- Mi-e teamă că n-o să aflu niciodată.

- Propoziție frumoasă, prietene, dar absolut gratuită. Am trecut pe la hotel, și hotelierul mi-a spus că, de fapt, ești plecat în căutarea unei simple femei, pentru plăcerea unei singure nopți. Uite însă că noaptea se-apropie de sfârșit, unde ți-e femeia după care ai pornit ?

Am răs în silă și mi-am aruncat privirea peste cuprinsul cârciumii.

- După cum vezi, prea târziu, toate sunt ocupate.

- Pe dracu, ocupate ! Arată-mi una pe care o vrei, și imediat o ai.

- Asta e, domnule șef de gară, că nu mai vreau nici una.

- Din cauza Domnișoarei Ruth ?

N-ar fi trebuit, netrebnicul, mai ales acolo și în noaptea aceea, să cuvânte numele ei. Fiindcă avea dreptate, imbecilul, și dreptatea lui mi se răsucea în suflet ca fierul roșu într-o rană deschisă. Nelegiuitul, n-avea de unde să știe că propunerea hotelierului mi se întorsese împotriva ! Dorind, adică, să-miucid obsesia în orice trup străin s-ar fi nimerit, obsesia mi se transformase în suferință vie, continuă, de care nici o altă femeie n-ar fi putut să mă scape.

Mi-am umplut paharul cu vin, l-am dat și pe acesta fulger peste cap. L-am umplut din nou, am rămas cu ochii pironiți în licoarea roșie ca sângele. Am sperat că șeful gării va înțelege starea mea de prăbușire, se va îndura de suferința și întunecata mea patimă. Dar se vede că nici el nu suferea mai puțin, simțea numaidecât nevoia să-și împartă suferința pe din două cu mine.

- Spune-mi, prietene, te rog : de când tot rătăcești pe strada ei, și faci nopți albe prin preajma casei sale, și o invoci, și o implori să apară, și-a apărut vreodată Domnișoara Ruth ?

O mare neliniște m-a străbătut, și o mare uimire.

- De ce tocmai mie ? !

- Cuiva trebuie să apară, prietene, e logic și e necesar ! Sunt patru ani de când trăim sub fascinația ei, și nimeni n-a văzut-o încă la față Existența ei misterioasă ne împinge treptat spre desfrâu și demență, tocmai fiindcă nu izbutim s-o cunoaștem și să comunicăm cu ea. Dacă ne complacem în această viață lipsită de orice orizont, cu alcool și femei străine, e tocmai fiindcă visul despre ea depășește puterea noastră de a-l suporta. Și să nu te mire dacă, fără vreun motiv declarat, încă unul dintre desperații de-aici va atârna mâine-dimineață în ștreang, sau se va înjunghia cum s-a înjunghiat profesorul Matheas. Cercul e perfect închis, din cerc nu se poate ieși decât așa !

- Dar de ce tocmai mie să-mi apară ? ! am stăruit.

- Fiindcă ești ultimul care a sosit în orașul nostru, după dumneata n-a mai sosit nimeni. Fiindcă ești singurul dintre noi care

nu și-a pierdut luciditatea, ai poate datele să nu ți-o pierzi. Fiindcă te-ai hotărât să rămâi credincios Domnișoarei Ruth, nu se poate ca Domnișoara Ruth să rămână indiferentă la asta. Ceva se petrece altfel decât până acum, dumneata aparții altei zodii.

- Și crezi că-i suficient ?

- Oricum, faptele mi se par stranii. De-aceea te-am și întrebat.

Am oftat din adânc, umilit și fără speranță. Nu mi-a fost greu să descopăr în rațiunea șefului gării propria lui speranță deșartă și l-aș fi putut amăgi, mințindu-l. Dar m-am temut să nu-l arunc la marginea cealaltă a desperării, tocmai el să fie omul care va atârna a doua zi dimineată în ștreang. Orice speculație m-ar fi preschimbat în călău, de ce tocmai eu să-l fi ucis ? După cum nici să mă fi înșelat pe mine însumi, crezând în argumentele șefului gării, n-aș fi putut ! Și cum să afle Domnișoara Ruth cine sunt, și că sunt singurul care nu și-a pierdut luciditatea, și de ce mai ales eu îi păstrez credința, pentru ca și ea, la rândul-i, să coboare din mitul propriu și să devină, cel puțin pentru un ceas, pentru o noapte, o femeie oarecare a pământului, femeia mea ?

Astfel că iarăși am oftat din adânc, umilit și fără speranță.

- Nu, domnule șef de gară, nu mi-a apărut.

- Așa ? ! a făcut el, parcă totuși dezolat.

- Exact ! Și am reluat în furie, ca să-i fie totul clar. Ba, dacă vrei să cunoști adevărul întreg, oricât aș cugeta la ea și mi-aș imagina-o în fel și chip, nu reușesc să am despre ea nici o reprezentare.

- O ! s-a minunat el.

- Ei bine, dumneata, de pildă, sunt convins că ți-o reprezinți într-un fel, cum ți-o reprezinți ?

Eram convins că întrebarea mea îl va surprinde, îl va buimăci. De unde la el cuvintele care să reflecte, revelatorii, chipul și inefabilul unei ființe de necuprins altfel în cuvinte ? Astfel că jocul, înainte de a-l constata desfășurându-se, începuse să-mi placă

mai ales prin deruta posibilă în celălalt. După care, hotărât, l-aș fi invitat să nu ne mai biciuim zadarnic imaginațiile și să acceptăm ca unică soluție salvatoare tot vinul și femeile certe din preajma noastră.

Dar șeful gării mi-a propus, cu un gest ferm, să am răbdare. Apoi, spre stupefacția mea, a scos din buzunarul interior al tunicii un carton, cam de mărimea unei fotografii obișnuite, învelit în foiță protectoare. A despăturit cu mare grijă foița, aș spune - chiar cu emoție evidentă, ca pe un lucru sacru, și mi-a întins foarte ceremonios acel carton.

- Poftim ! Aceasta e Domnișoara Ruth !

Aveam între mâinile mele imaginea Domnișoarei Ruth, dar ezitam s-o privesc. Abia în clipa aceea mi-am dat seama că, mai degrabă, n-aș fi vrut s-o văd niciodată. Dacă blestemul avea să se abată și asupra mea, să-mi fie, adică, pe veci interzisă vie, mai bine să nu fi văzut niciodată cum arată. Nu mi-am putut învinge însă curiozitatea firească, justificată printr-o simplă nevoie de confruntare, și mi-am aplecat ochii asupra portretului ei. Fulgerător am gândit, sub presiunea unei superstiții atavice, că tot în aceeași clipă, de va fi să se întâmple ceva extraordinar între noi doi, mă va recepta și ea pe mine cu fidelitate, până la amănunt : cine sunt, de unde vin, de ce nu mi-am pierdut încă luciditatea, pentru ce, mai ales, îi păstrez credință.

Și astfel am cunoscut-o, vreau să spun că astfel, prin mijlocirea aceluia obiect de adorație al șefului gării, în circumstanțele acelea de nebunie și dezmaț colectiv, ne-am cunoscut - eu și Domnișoara Ruth...

8.

Portretul va fi fost cândva lucrat în pastel, în tușe puternice și un acord perfect al culorilor de mare strălucire. Dar care prin

reproducere, fiindcă mie mi se oferise doar reproducerea portretului original, se atenuaseră într-asemena măsură încât chipul Domnișoarei Ruth mi-apărea ca aburit, aproape ireal. Din această cauză, și aerul de detașare față de toate ale realității imediate, vanitatea și orgoliul ce le vădea în considerarea lumii. Avea părul de un roșu intens, ca de flacără nestăpânită, dar asta se putea să fie numai nebunia viziunii celui care o pictase. După cum și ochii, incredibil de mari, cu firele de aur și albastru din sclipirea irisului înmărmurit, erau ochii unei femei înstrăinate de orice univers uman. După cum și buzele, ușor crispate și triste, pecetluind un zâmbet de taină și durere, sugerau mai degrabă refuzul decât așteptarea vreunei sărutări. Ciudat e că ființa asta stranie, constituită doar din cețuri și întunecimi, inaccesibilă până și gândului celui mai pur, care nicicum n-ar fi reușit să-i dea viață și să se bucure de ea vie, își regăsea totuși lumina și sensul datorită unui simplu medalion, la fel de roșu violent pe albeța orbitoare a gâtului foarte lung, un medalion în formă de vioară. Și nu atât echilibrul pe care medalionul îl realiza între toate elementele portretului reținea privirea contemplatorului și o descumpănea, cât senzația că vioara aceea infinitezimală e gata să cânte de la sine.

Cântecul se și auzea în mine, al acelei viori sau al alteia, și simțeam că mă pierd. Am avut însă puterea să-mi revin și i-am restituit, în silă, șefului gării - cartonul colorat.

- De ce mă minți, domnule ?

A rămas o clipă pe gânduri, nedumerit, cu mâinile amândouă adunate peste portret, apărându-l parcă de o nouă profanare.

- Nu te-nțeleg !

- Cum de nu mă-nțelegi ? Adineauri spuneai că sunt patru ani de când trăiți sub fascinația Domnișoarei Ruth, dar că n-a văzut-o încă nimeni la față. Și-acum pretinzi că ăsta-i portretul ei, de ce mă minți ?

A izbucnit într-un mic hohot de râs, a batjocură.

- Asta era, vasăzică, prietene ? !

- Da, asta era, domnule șef de gară !

El însă din nou a râs, de astă dată stăpânit ca de o mare tristețe și cu lacrimi în glas. Nu mai existam pentru el, toată atenția lui era concentrată acum asupra portretului Domnișoarei Ruth. Se poate să mă înșel, dar mi s-a părut că vorbește neuzit cu ea. Oricum, părea foarte îndrăgostit de ea, întreaga lui ființă se afla dăruită ei în adorație desăvârșită. Apoi a înfășurat alene cartonul în foița protectoare, l-a vîrât la loc în buzunarul interior al tunicii. A sorbit apoi, la fel de alene, din pahar, și s-a uitat la mine fără să mă vadă, ca bântuit de umbre.

- Portretul original a fost găsit în hainele omului care, cel dintâi, s-a sinucis pentru Domnișoara Ruth. Era un pictor, sau așa ceva. Nimeni n-a stat să descopere dacă portretul o reprezintă cu adevărat pe Domnișoara Ruth, sau e numai închipuirea de geniu a acelui om. Portretul a fost considerat ca atare, toți fiind fermecați de imaginea care, într-un fel, răspundea propriei lor închipuiri. Cineva a avut ideea să-l reproducem, și portretul a fost reprodus în mii de exemplare. Iar azi nu-i casă din orașul nostru în care portretul Domnișoarei Ruth să nu se afle, indiferent de condiția sau vârsta bărbatului care și-l păstrează ascuns printre lucrurile sale de preț. Până și copiii ajunși în pragul cunoașterii, probabil din cauza aceluiași blestem care ne stăpânește orașul, simt nevoia să ia cunoștință de existența și chipul Domnișoarei Ruth. De ceilalți, maturii, nu mai vorbesc, pasiunea lor e de-a dreptul morbidă, o iubesc pe Domnișoara Ruth ca pe o femeie în brațele căreia ai putea muri, fără să te doară faptul că mori. Toți și-o vor amantă de-o viață, toți visează să se culce cu ea cel puțin o dată. După cum vezi, dorul de ea a căpătat formele degradante ale răzbunării, poate nevoia obscură de a se răscumpăra umilind-o, îngenunchind-o, numai așa socotind ei că ar putea să anuleze vraja și fascinația pe care Domnișoara Ruth le manifestă asupra lor. Ca să știi, domnule, nici femeile nu rămân în afara acestui joc : o urăsc, sau o admiră în

felul lor capricios ! Dar și ele îi păstrează portretul, ca să vadă întrucât se aseamănă sau se deosebesc de Domnișoara Ruth.

Nu m-am putut stăpâni și am exclamat, scos din fire

- O, Dumnezeule, domnule șef de gară ! Cum, totuși, de s-a iscat legenda asta bizară pe socoteala ei ?

- Bizară ? ! s-a minunat interlocutorul meu, cu imensă umoare. Da' de unde bizară, prietene ? ! In fond, e o poveste foarte banală. Dacă te interesează cu adevărat, sunt al dumatiale cu toată povestea. Mai cere o sticlă de vin !

Timpul încremenise între noi, tutelar, am așteptat să ni se aducă vinul și să ni se umple încă o dată paharele. Șeful gării și l-a băut pe-al său pe îndelete, cu nesfârșită plăcere. Era un vin tare și vechi, răscolitor de patimi. Și-a șters apoi buzele cu mâneca hainei, pe sub mustața pleoștită. Auzindu-l vorbind, mi-am dat seama că vocea lui, obișnuit dură, căpătase neașteptate modulații duioase.

- Până acum patru ani, când ni s-au întors viețile pe dos, trăia în orașul nostru un violonist. Lumea îl considera cu adevărat un virtuos al viorii, ales între aleși. Ca să fiu sincer, eu nu prea mă omoram după concerte. Viața mea se reducea la teritoriul gării, cu aleanurile câte ți le cultivă funcția asta nenorocită, și la câte un vin bun. Dar știi cum se naște despre câte unii legenda, începi să crezi în ea pe temeiul opiniei celorlalți. Și-apoi cum să nu pui preț pe cuvântul specialiștilor, pe laudele din ziare ? Cert e că omul apărea pe stradă învăluit ca într-un fel de aură, și noi îl socoteam ca atare. Mai mult decât atât, fiind născut și crescut aici, orașul se mândrea cu el și-n bună măsură gloria lui era a fiecăruia dintre noi.

- Dumneata l-ai cunoscut ?

- Așa cum îi cunoșteam și pe alții, mai mult din vedere, cum se perindau pe la ghișeul meu din gară, să le vând bilete de tren. Deși cred că, uneori, am și schimbat cite un cuvânt cu el : „Pe unde mai călătoriți, ce mai pregătiți ?” - el călătorea mult, avea concerte angajate și-n țară și-n străinătate, dar niciodată n-am depășit natura acestor raporturi întâmplătoare. Altfel, era un om la locul lui,

modest, accesibil oricui, celebritatea nu-l înstrăinase de oameni. Singurul lucru de neînțeles, cel puțin pentru un timp, mi s-a părut refuzul lui categoric de a-și lega viața cu a vreuneia dintre femeile orașului nostru. Si n-aș spune că nu era asaltat de cereri, ba unele de-a dreptul fabuloase. Care adolescentă, ori femeie în toată firea nu visează să devină stăpâna unei asemenea specii de bărbat ? În schimbul averii sau frumuseții tale, să împarți cu celălalt, pe din două, gloria și eternitatea ?

- Înțeleg, e foarte omenesc.

- Vezi bine, foarte omenesc ! Doar că violonistul nostru nu era dispus să facă din iubire o afacere, oricât de mult l-ar fi scutit de avatarurile vieții. Și refuza, una după alta, astfel de tranzacții amabile, fără să-și imagineze la ce consecințe va duce atitudinea lui. Pasiunile posibile sau convenționale, față de el, ale femeilor din orașul nostru s-au transformat, prin coaliție mută, într-un fel de ură colectivă, inițial nemanifestându-se cu evidentă. Ea nu s-a manifestat cu evidență nici după ce s-a dus vestea că-n realitate violonistul nostru nu e un misogin, că totuși el iubește pe cineva. La început a fost numai curiozitatea de a afla cine e femeia, și ura s-a adâncit, la fel de mocnit însă, când s-a aflat că femeia aparține altei lumi.

- Domnișoara Ruth !

- Exact ! Neavându-se nici o dată despre existența ei, numele, cu atât mai mult, a rămas pecetluit în mister, și-n jurul numelui s-au cultivat toate închipuirile cu puțință. Dar asta nu capătă importanță decât prin nenorocirea de mai târziu, când ura mocnită a orașului va avea, în sfârșit, posibilitatea de a se manifesta din plin. Ceea ce, deci, până atunci nu reușise nimeni să descopere, iar mie mi s-a relevat doar după consumarea dramei, o constituie natura iubirii acestor doi oameni : violonistul nostru și acea necunoscută Domnișoară Ruth ! S-a spus, printre altele, că el a învățat-o pe Domnișoara Ruth să cânte la vioară, făcându-și-o astfel părtașă a geniului său. Dacă e adevărat că ea trăia într-o lume

aparte, așa zice chiar dincolo de lume, în timp ce el se justifica numai prin sfera muzicii și a iubirii pure, înseamnă că acordul dintre ei doi era perfect. Astfel că vioara lui și existența Domnișoarei Ruth, departe de a fi definite una de alta prin vreo graniță și nici încrucișându-se doar temporar, ajunseseră să realizeze un același corp comun, și absolut, care se interzicea cu vehemență altora. Sper să nu exagerez dacă voi pretinde că numai o astfel de conștiință patetică asupra vieții, susținută de o credință egală în artă și iubire, îți dă puterea să-ți înfrunți cu luciditate destinul.

- Să ți-l ispășești, am subliniat eu, nu să-l înfrunți !

- Desigur, desigur, acesta-i cuvântul.

- Consideri, atunci, că el era condamnat dinainte ?

- Consider ed arta e cea mai nobilă misiune a omului pe pământ și că singurii oameni superiori ai lumii, dacă vrei - un fel de dumnezei condamnați pe viață la pedeapsa iluziilor, sunt artiștii. Orașul nostru s-a dovedit incapabil să înțeleagă un om ca el, singura care l-a înțeles a fost Domnișoara Ruth. Ea l-a iubit mai ales pentru spiritul în apoteză cu care el se identifica, și pe care el a avut darul să-l reflecte și să-l contemple în persoana ei. Domnișoara Ruth s-a oprit asupra lui nu din capriciu de femeie și nu ca să-l umilească prin iubire, ci dintr-o ciudată predestinare, sau, dacă asta nu te înspăimântă, ei bine, potrivit unei osânde care-i privea pe amândoi. Ea credea în geniul lui și i-l desăvârșea iubindu-l, după cum și el, anume alegând-o pe Domnișoara Ruth, știa că o pregătește pentru nemurire. Fiindcă numai în iubire află împlinirea definitivă, singura cale să te mântui de păcate. Doar transfigurând sufletul iubitei în esențe și făcându-ți din ea chip cioplit, la care să te-nchini, ajungi să renunți la toate ale tale pământene, pentru ca să urci, pur și iluminat, spre cea mai înaltă clipă a fericirii. Vai și amar de aceia care nu vor stăpâni aceste funcții misterioase ale iubirii, sunt pierduți ! Asta-i și explicația pentru care oamenii orașului nostru, mai târziu, n-au fost în stare să

priceapă rațiunea sacrificiului Domnișoarei Ruth în numele iubirii sale și ce preț le-a cerut ea, în schimb, pentru acest sacrificiu. Dumneata însuși m-ai putea întreba : „Dar presupune iubirea, numaidecât, o astfel de jertfă ?” Și-ți voi răspunde, prietene : Da ! Fiindcă nu poți i răscumpăra mântuirea celui alt decât prin sacrificiul propriei tale conștiințe ! Uită-te la ignobilii indivizi din jurul nostru, din această cârciumă și de pretutindeni : toți trăiesc ca într-un fel de trib închis, organizat pe legea supunerii oarbe și a fricii de sublim. Sunt prea lași ca să treacă dincolo de cercul tribal, descoperirea sublimului i-ar pietrifica. Domnișoara Ruth însă a avut curajul să treacă ! Îndrăznind să disprețuiască legile tribului, n-a avut a se teme nici de sublim. Dar de unde pornisem ! A, da, povestea celor doi ! Fiindcă uitasem lucrul cel mai important : sublimul era el ! După cum și lui, sublimul i-a fost Domnișoara Ruth ! O să te lămuresc imediat, ai răbdare, mi s-a făcut sete !

Primul pahar l-a băut pe îndelete, îndelung, parcă străin de însuși actul împărtășaniei cu vin. Iar eu nu m-am grăbit să-l îndemn la vorbă, l-așteptam să se regăsească. Deoarece, sigur, în acel timp de tăcere grea dintre noi, mintea lui va fi fost asaltată de mari umbre ale trecutului și el trebuia, mai întâi, să se elibereze de sub forța lor de atracție, sau de distrugere. Așa s-a și întâmplat, gestul lui de eliberare a fost brusc și furios. Al doilea pahar l-a dat peste cap dintr-o dată și a răsuflat din adânc : „Dumnezeule !” Apoi vocea i-a devenit caldă, însuflețită ca de o secretă pasiune interioară, pe care ping atunci nu i-o bănuisem.

- Taina asta a lor a durat până acum patru ani, pe toamnă, mai precis - până în prima săptămână a lui octombrie de-acum patru ani. El se afla în străinătate, prin Apus, tocmai își terminase turneul de concerte prin lume. I-a telegrafiat bătrânei care se ngrijea de casă în absența lui, să se pregătească de oaspeți și de nuntă, fiindcă și-a dat întâlnire în gară, în aceeași noapte în care avea să sosească el, cu Domnișoara Ruth. Pe vremea aceea trenurile făceau cruce în gara noastră, și eram grozav de mândri de asta,

simplonul de Vest cu expresul de Sud. Tot eu eram șef de gară și pe-atunci, n-aș mai fi fost.

S-a oprit iarăși, dar nu însetat de băutură, ci doar ca să-și treacă palma peste frunte, vrând parcă să alunge văpăile negre ale amintirii. Cam presimțeam ce amintire îl copleșea, deși eram încă departe de grozăvia ei.

- La început a fost o simplă glumă, nerozia oamenilor noștri care-și închipuiau că au dreptul să se joace cu destinul lui și al Domnișoarei Ruth. Sau poate că totuși crima a fost premeditată, din răzbunare, împotriva femeii străine care fusese preferată altora ? Nimeni n-a aflat vreodată dacă adevărul e unul sau altul, și nici numele celui care a urzit un plan atât de diabolic. În aparență, planul era nevinovat : să-l îmbete pe acar, și acesta să facă în așa fel, schimbând semafoarele și dând cale liberă ambelor trenuri prin gara noastră, încât trenurile să treacă unul pe lângă altul ca două fantome. Iar cei doi miri să-și ducă reciproc dorul, cel puțin până la o nouă programare a întâlnirii, numai în spaime. Dacă nu chiar, bântuiți de superstiții, să vadă în acea întâmplare intervenția fatalității și să se despartă definitiv. Din nenorocire însă gluma s-a transformat în catastrofă - și el mort, Domnișoara Ruth în doliu !

Ascultam încremenit de oroare spovedania prietenului meu și-mi mușcam buzele până la sânge, să nu urlu. Glasul șefului gării, acum, suna alb și neutru, aproape indiferent

- Undeva s-a petrecut o eroare, cineva a comis o eroare. Acarul să fi fost de vină, altcineva să fi fost de vină ? La fel de beat, sau la fel de criminal, unul ori altcineva, necunoscut ? Cert este că trenurile, în loc să treacă unul pe lângă altul ca două fantome în noapte, s-au ciocnit în plină viteză chiar sub ochii mei. Mă întreb cum și de unde am mai avut puterea să organizez salvarea supraviețuitorilor, degajarea morților. Se spune, eu n-am văzut-o (parcă mai știe cineva pe cine a văzut în noaptea aceea ?), se spune că pe el chiar ea, Domnișoara Ruth, l-a descoperit, strivit între pereții compartimentului. Nu l-a recunoscut decât după

vioară, singura care rămăsese intactă, înțelegi ? O ținea încă în mâini, îmbrățișând-o ca pe o dragoste, și probabil că-n agonie Dumnezeu se-ndurase de el și-i lăsase timpul să vâre inelele de logodnă în lăcașul viorii. Cu atât s-a dus la el acasă Domnișoara Ruth, în casa pregătită pentru noaptea de nuntă : mireasă în doliu și cu o vioară roșie în brațe ! Se mai zice, eu din zilele ce-au urmat nu mai știu nimic, eram sub anchetă, și ancheta a dovedit că n-am nici o vină, am fost lăsat să-mi port crucea până la capăt, se mai zice, așadar, că-n zilele ce-au urmat valuri după valuri de oameni s-au pornit spre casa care era acum a ei - copiii să-i cânte de jale, femeile s-o consoleze, bărbații s-o ocrotească. Dar ea a refuzat orice contact cu lumea, a poruncit să se pună obloane negre peste ferestre și s-a ferecat în casă, n-a vrut să vadă și să primească pe nimeni. Unii pretindeau, pretind și acum, că Domnișoara Ruth ar fi înnebunit. Nu-i adevărat ! Bătrâna care acum o îngrijește pe ea și-i este devotată ca un câine, deși nu prea dispusă la confesiuni, a lăsat totuși să se afle că femeia e fără seamăn de frumoasă și foarte calmă, se plimbă singură și tăcută prin odăi, stă ceasuri întregi dinaintea portretului lui, uneori plânge. Bătrâna mai povestește că într-una din nopțile sale albe, când Domnișoara Ruth se tot chinuia să scoată verighetele din sânul viorii, din vioară s-a iscat un cântec, și Domnișoara Ruth s-a trezit cu arcușul pe corzi, continuându-l, sau (dacă vrei) smulgându-l afară din sânul viorii și lansându-l împotriva lumii ca pe un blestem. Adevărul e (de noaptea aceea mi-amintesc și eu) că oamenii s-au trezit din somn ca vrăjiți și n-au mai avut somn, ascultând și veghind ca la cea dintâi veșnică pomenire a logodnicului Domnișoarei Ruth. Fiindcă Domnișoara Ruth pentru logodnicul ei cânta, pentru duhul iubitului ei foarte prezent acolo, refugiat în lăcașul viorii ca într-un alt mormânt. Cunoști și dumneata cântecul destul de bine, e un cântec de iubire și moarte, de slavă și neodihnă, ale cărui acorduri, pe rând, sunt inefabile vaiete de dor și sunt prăbușiri în neant. Să nu uiți însă că e chiar vioara lui care cântă și că-n sânul acestei viori zac ucise, ori

înmormântate de vii, propriile lor inele de logodnă, și, de câte ori Domnișoara Ruth cântă, verighetele se lovesc de inima viorii ca de o inimă vie, inima aceluia duh de om pierit în catastrofă și care nu are cum se mai lega altfel, decât așa, cu Domnișoara Ruth. Să-ți mai spun că din noaptea aceea bărbații orașului nostru se socotesc blestemați, și condamnați, și desperați, și că toți visează la ea, s-o aibă, și că, nereușind nici măcar s-o vadă vreodată, disperarea împingându-i până pe pragul morții, mor neâmpăcați, nealinați ? Un lucru e sigur - că Domnișoara Ruth nu vede în oameni decât fiare, hohotele biologice ale unei divinități nedemne. Pentru asta nici nu mai poate iubi pe un altul, nu mai poate fi a nimănui.

Șeful gării și-a terminat povestirea cu ochii pironiți în paharul cu vin, roșu ca sângele. Greu de spus ce anume va fi descifrat în țesătura de taine a vinului, a murmurat ca pentru sine :

- Sau, cine știe ? ! Poate că totuși va mai iubi pe cineva, cine știe ?!

Dar cârciumarul, tocmai atunci, ne-a cerut să facem liniște și, făcându-se liniște, ne-a anunțat, ca pe un fapt foarte banal, că într-una din odăile de sus ale cârciumii încă un bărbat și-a pus capăt zilelor...

9.

După toate astea, cum aș mai fi putut renunța la gândul evadării din acea lume dominată de spiritul Domnișoarei Ruth ?

Oamenii sunt datori să fugă din calea destinului, sau din conținutul destinului propriu, cel puțin o dată în viață. Zadarnic ne zvârcolim între limitele impuse de zei, și nici o glorie nu ne răsplătește așteptarea de a ni se împlini în vreun fel soarta. Muncindu-ne așa fără noimă și împovărându-ne mereu cu alte rupturi ale conștiinței, nu câștigăm decât întunecarea lentă care ne apropie stăruitor de moarte. Ne împiedicăm în această viață de prea

multe lucruri vechi și urâte, fețele cu care ne întâmpinăm sunt mereu aceleași, iar apele în care ne oglindim, sperând că noi înșine vom arăta altfel, sunt stătute. Oamenii se leagă între ei la întâmplare, nici o semnificație superioară în arbitrariul cu care se acceptă unii pe alții și se împreună. De aceea, nu o dată, ne și doare zâmbetul amar al trezirii din somn, dimineața, după o salvare de o noapte în neantul aparent. De aceea ne și auzim bine cum murim, clipă de clipă, fără însă ca să ne împiedicăm pieirea. Iată de ce ne-ar trebui un alt principiu după care să ne realizăm, sau să ne îngenunchiem destinul, un principiu, dacă vrei, și mai presus de orice, solidar cu însăși nevoia noastră de a ne mântui. Altfel, rămânem a fi cele mai jalnice făpturi ale pământului !

Eu, ca să știți, fug din toate părțile, mereu evadez către altceva. E setea mea de necunoscut, fantezia mea creatoare de alte universuri ce se cer cunoscute. Nu în deajuns de săturat de ceea ce sunt și neistovit încă de freneticul îndemn spre dumnezeire, încerc să mă depășesc. Deși, uneori, mi-e dat să mușc țărâna de durere și să sângerez. Dar mă ridic și iar cad, mă înalț și iar mă prăbușesc. Trăiesc, astfel, asemeni martirilor în extaz, extazul nemuririi, drumul de spaime și remușcări spre eternitate.

Dar în situația de-atunci, după toate câte aflasem despre Domnișoara Ruth, ce-aș mai fi putut face ?

Șeful gării a rămas trăsniț și s-a uitat la mine holbat, a doua zi dimineața, când s-a trezit deodată cu mine dinaintea ghișeului, ca orice pasager de rând, cerându-i un bilet de tren.

- La dracu, dar dumneata ești nebun ! a izbucnit el, peste fire de furios. Nebun, și bun de legat, și bun de aruncat la câini ! Ce ți-a venit, ai băut prea mult azi noapte ? Și cine-ți dă dreptul să fugi, când destinul dumitale aici e hotărât să se hotărăscă ? Și cum îți închipui că, fugind, vei scăpa de obsesia Domnișoarei Ruth ?

Vorbea repede, morfolindu-și țigara între dinți, și făcea spume galbene în colțurile gurii. Ascultă-mă pe mine, prietene : mai degrabă te-așteaptă moartea, aiurea, decât aici ! Aici tot mai ai

o șansă, mă-nțelegi ? Nu știu care, dar e șansa pe care o așteptăm toți. De ce să renunți la ea, de ce să nu visezi la ea odată cu noi ? Și-a scuiapat țigara cât colo, mi-a cuprins mâinile într-ale sale : Haide, fii om și-nțelege ! De acord, da ? Și pentru deseară ești invitatul meu la balul anual al orașului, da ?

Simțeam că mă arde ceva pe inimă și, încă o dată, l-am implorat cu umilință

- Te rog, domnule șef de gară ! Dă-mi drumul să plec Dar el mi-a trântit ferestraica in obraz și a dispărut afară, înaintea trenului, să-i semnalizeze sosirea.

N-am avut curajul nici măcar să ies pe peron, să văd trenul sosind, să-l văd plecând. Sunt convins că, altminteri, aș fi avut și curajul să m-arunc din goană pe scările lui și să-mi iau lumea in cap. Dar n-am avut acest curaj, și numai din cauza diavolului ăștia de șef de gară care, conștient, inconștient, mă osândeau să rămân pe viață prizonier al unei simple viori.

Așa se întâmplă cu toți și pretutindeni : cușca existențelor noastre se dovedește ermetic închisă, noi ne zbatem în cușcă fără odihnă și fără speranță, doar ochii de mai caută lihniți spre zări niciodată accesibile. De-aceea vă și spun că ne-ar trebui dat un alt principiu, mai drept, mai uman, prin care să captăm cel puțin timpul și să-i stăpânim. Altfel suntem sortiți unei morți simple, vegetale, stupide.

Bine, am convenit atunci cu mine însumi, voi rămâne ! Și mă consolam, justificând : parcă a rămâne, indiferent de șanse, nu-i tot o fugă din destin ? Și nu cumva în însuși sâmburele finalității ce m-așteaptă aici, in orașul ăsta, s-ar putea să stea ascunsă propria mea mântuire ? - Da' mai dă-le-n mama lor de gânduri albastre, domnule ! l-am auzit pe șeful gării in spatele meu, intuind perfect noua mea derută. Caută cât vei pofti certitudini, tot in vin și femei le vei găsi. Vrei numaidecât un sens vieții, atunci vino cu mine să ne facem de cap la balul anual al orașului. Și ca să fim la noapte în

formă, hai, mai întâi, să ne dregem sufletele la cârciuma noastră de doi lei !

Și l-am urmat ca un sclav, pentru simplul motiv că nu mai avea nici o importanță de ce, unde și cu ce consecințe...

10.

Am ajuns târziu, pe-aproape de miezul nopții. Sala de bal era inundată de o lumină rece, orbitor de albă, și asta mi-a dat, din prima clipă, o senzație de inospitalier și străin. Apoi însă am descoperit că, printr-un mecanism destul de inventiv, aceeași lumină se schimba, la răstimpuri mereu altele și mereu în alte unghere ale sălii, în efluvii de roșu, verde, violet, albastru, ceea ce făcea atmosfera mult mai odihnitoare. Pe de altă parte, cum treceau prin neconținut altă zonă de lumină, femeilor, îndeosebi, frumuseții lor, li se adăuga un nuștiu-ce de inefabil și mister. Iar nebunia de garoafe și crizanteme, trandafiri și chiparoase, răvășite prin trepiduri înalte ori împodobind cu ghirlande bolta de-a lungul și de-a latul, nu doar că împrumuta sălii un aer de grădină luxuriantă, cât, mai ales, năucea simțurile celor prezenți cu o dulce și devastatoare otravă. De undeva, neștiut, ascunsă desigur în vreo lojă discretă, orchestra difuza peste toate o muzică la fel de alcoolizantă, ca dinafara lumii.

Perechile dansau atât de strâns îmbrățișate și dăruite, partenerii atât de topiți unul în altul și cu atâta fierbinte lăcomie adorându-se, însușindu-și-l fiecare pe celălalt, încât păreau a se afla, de-a valma, într-un fel de ritual magic pentru o noapte de sabat. Ce miraculos, așadar, s-ar fi început orgia, în stare de pură inconștiență, și cât de ușor ar fi alunecat firile acestea demonizate, trupurile acestea oarbe, spre cea mai sălbatică înlănțuire ! De altfel, și-așa, cele pierdute prea devreme, ori anume, cu bună știință, căutând în reacția sălbatică a trupurilor liniștea și uitarea, se

retrăgeau spre alcovuri dinainte știute și pregătite în cinstea lor, să consume totul până la capăt sau să moară, de-ar fi fost cu puțință, în plin delir sexual !

Astfel că, pentru toată lumea, balul se dovedea a fi doar pragul despărțitor dintre penitența de până atunci, ajunsă la desperare, și singurul paradis posibil, în decadentă, ce ne era sortit ca ultimă soluție salvatoare.

Pe prietenul meu, șeful gării, l-am pierdut chiar din prima clipă. Își va fi găsit desigur pe cineva, tovarăș bun de beție sau tristă profesionistă a dragostei, care-l va fi îmbiat în vreuna din odăile doasnice la pierzare.

Nu mai cunoșteam pe nimeni în tot balul, și nici o altă făptură nu mă atrăgea deosebit. Pe toate chipurile descopeream aceeași mută vocație erotică, dacă respectivele femei își aveau partenerii asigurați, pe când celelalte, singure, arătau prea obosite și hilare, cu oricât fard își coloraseră obrajii, pentru ca să mă intereseze în vreun fel.

Regretam nespus de a fi primit invitația șefului gării și am hotărât, atunci, să mă-ntorc la ale mele. Rătăcirea fără sens pe străzi, ori întemnițarea de bunăvoie în camera de hotel, mi-ar fi făcut infinit mai bine. As fi vrut să dispar neobservat și, fără să mai șovăi, am ales calea refugiului prin grădină. Tocmai reușisem cu chiu-cu-vai să străbat sala, prin tumultul de ființe bezmetice și excitate, când, aproape de ieșirea pe terasă, privirea mi-a fost deodată atrasă de silueta unei necunoscute.

Era îmbrăcată într-o rochie roșie, decoltată până pe mijloc, la spate, și cu brațele goale. Roșul incandescent al rochiei să fi fost de vină, sau lumina confuză în care se proiecta, cert e că trupul femeii se contura plin de ispite și seducție. Nici a gândi să-l cuprinzi în brațe n-ar fi fost cu puțință, chiar dacă pasionat și duios, ci numai să te-mbeți cu imaginea cărnii lui și să-l dorești aieva numai în vis.

Cum sta sprijinită de tocul ferestrei deschise, cufundată în propria-i singurătate, profilul ei se desena pierdut ca pe o medalie veche. Și numai obrazul răsfrânt către sală, deși parcă supus unei arderi lăuntrice, lucea neverosimil de alb. Probabil și din cauza părului de culoarea aramei, cu reflexe puternice de aur în căderea-i bogată peste umeri, ceea ce te obliga s-o asemui unei flăcări în dureroasă neliniște. Fiindcă, dincolo de nemișcarea ei aparentă și peste indiferența ei statuară, ceva era foarte tulbure și de neânțeles. Părea atât de abdicată visării ei profunde și atât de în afara aceluia bal stupid și provincial, încât n-aveai cum îți explica rostul ei acolo, pentru cine venise și ce aștepta. Cu atât mai mult cu cât, stând și observând-o îndelung, am constatat stupefiat că n-acordă atenție nimănui, cutezătorii întâmplători s-o abordeze primeau același refuz fără cuvânt, jur împrejurul ei se realizase un fel de gol ostil și impenetrabil. Femeii îi era totuna ce se întâmplă, continua să caute spre nemărginire cu aceeași melancolie grea.

Adevărul e că sunt pe lume femei care ne intră în viață într-un timp anume, dar care ne aparțin parcă de la începutul lumii. O singură dată în viață avem norocul să întâlnim asemenea ființe, pe care însă ni le credem sortite fără nici un protocol prealabil și îndelungat. Există acea categorie de femei rare, excepționale, pentru care ne-am născut anume, dar pentru a căror descoperire ne trebuiesc ani mulți și chinuitori. Așa cum, chiar dacă nu se întâmplă cu adevărat, dar mie mi se pare posibil să se întâmple cu acele stele până la un timp neutre, străine una de alta, care însă la un anume timp își depășesc orbitele proprii, pentru a se împreuna, printr-o dăruire perfectă și ideală, într-o singură stea.

La fel deci mi-a fost dat și mie s-o descopăr și s-o cunosc pe sortita de la începuturi. La ceasul cel mai imprevizibil pentru mine, într-o scânteiere de clipă și într-o perfectă stare de luciditate. Încremenit locului de neașteptata ei apariție acolo, m-am lăsat prins și topit în orbita ei stelară, incapabil să mai fug și să redevin eu însumi. O singură dată în destin se petrec asemenea întâlniri, după

care destinul personal urmează legea și consecințele celui alt. Cu atât mai mult am avut, fulgerător, conștiința că noi ne mai aflasem cândva unul al altuia, suportând aceeași soartă. Spiritele noastre nu se poate să nu se fi mai cunoscut aprioric, iar acum doar realitățile noastre corporale urmau să se verifice. Într-un fel, devenise cert că eu îi eram esența de la începuturi, ea însăși trebuia să mă recunoască și să se recunoască în mine. Și era atât de frumoasă, atât de neasemeni cu altă frumusețe, încât nici o putere neagră n-ar fi reușit să destrame magia în care sta și aștepta, sigur că pe mine mă aștepta.

Dacă am renunțat deci să plec, recunosc și împins de anume orgoliu, a fost numai pentru a-mi dovedi că nu mă înșelasem. Stăruiam s-o privesc cu o intensitate maximă, convins că mă va recepta și va răspunde invocației mele mute. Așa s-a și întâmplat, imediat în clipa următoare. S-a întors către mine, alene, și privirile noastre s-au întâlnit. Nu mai știu pe cât eram eu de zguduit, ea era foarte palidă. Se uita la mine ca la un înviat din morți, stăpânită de spaimă. Am văzut bine cum o străbate un fior, a trebuit să se sprijine de canatul ferestrei. Își tot mușca buza de jos cu înverșunare și-și frângea mâinile în neștire. Va fi vrut poate să fiu simplă nălucire, nu eram. Și pe măsură ce realiza faptul că exist de-adevărat lângă ea, am simțit că altă voință acționa asupra ei. Pe mine însumi m-am simțit supus aceleiași vointe, am îndrăznit să m-apropii și mai mult de ea. Dintr-o nobilă și naivă nevoie de a o recunoaște eu însumi, am îndrăznit, cu doar vârful degetelor, să-i ating obrazul și i-am zâmbit.

- Cine ești ? am întrebat-o și am așteptat. Mai ales, a cui ești ? am adăugat.

Aveam astfel răgazul s-o constat mai pe îndelete, arăta foarte stranie, ca aparținând unei lumi de neimaginat. E-adevărat că-și recăpătase calmul, dar printre umbrele privirilor ei dăinuia încă uimirea. Dreaptă dinaintea mea, în rochia ei de un roșu fascinant, semăna unei torțe ce-și primește lumina din neștiute

adâncimi. Mă bucuram în sinea mea de a-i fi tratat cu dispreț pe ceilalți, dar mă temeam să nu se poarte și față de mine la fel.

- Răspunde ! am implorat-o, și eram sugrumat de emoție.

Peste fața ei, atunci, a trecut o ușoară întunecare. - Să nu mă mai întrebi niciodată cine sunt, promiți ? Ceva m-a străbătut ca o bănuială, dar n-am lăsat bănuiala să se așeze în mine și să mă ardă cu imposibilitatea ei.

- Promit !

- Nici de unde vin și ce rost am pe fața pământului, a continuat.

- Bine !

- Nici de ce, dintre atâția, ai fost singurul pe care l-am ales.

Îi tremura glasul, și-n mine glasul ei a sunat ca un clopot despicător de temelii ancestrale.

-O!

- Mi-e suficient că exiști, a zis apoi, de altceva n-am nevoie.

Și iar m-am înfuriat, și iar m-am lepădat de demonul îndoielii.

- Am înțeles !

- Fiindcă, a mai zis ea, aici și acum se plămădește pentru amândoi alt început, restul e trecut mort.

Abia am reușit să șoptesc, stăpânit de prea-plinul iubirii

- Da, eu însumi parcă m-am născut acum.

- Iar eu simt că renașc în ceva nou, invită-mă la dans !

Era un vals plutitor ca pe ape, transparent ca-n vertijele orbitoare cristalurile fine. Și de câte ori viorile păreau gata să se sfarme sub arcușuri, de tot atâtea ori se tulbura și lumina candelabrelor imense. Cu neputință să-mi fi păstrat cumpătul, dăruirea ei s-a dovedit molipsitoare. Dansa ca posedată, și totuși triumfând, cu acea detașare conștientă care desființează granița dintre realitate și vis. Într-atât de profund acționa muzica asupra ei, încât aș îndrăzni să spun că-n starea aceea, cu ochii închiși, fruntea

căzută peste umărul meu, auzeam muzica ivindu-se din propria ei ființă.

Când, surprinzător, sala a fost bântuită de un val de neliniște. Perechile toate, ale celorlalti, s-au despărțit, refugiindu-se pe margini. S-au auzit exclamații de ne înțeles, o nouă tulburare a trecut de la un capăt la altul al sălii. Am rămas astfel singuri, și dansam singuri, neștiind altceva decât dulcea pierdere în voluptatea muzicii de vals. Bărbații ne urmăreau contrariați, femeile - cu evidentă invidie.

- Ce se întâmplă ? am întrebat-o nedumerit. De ce se uită așa la noi, de ce ne-au lăsat singuri ?

Nici n-a luat seama la reacția celorlalți, m-a privit doar în felul său ciudat și a zâmbit

- Lasă-i în legea lor !

- Explică-mi totuși, am stăruit.

- Sunt lucruri ce nu se pot explica, a răspuns.

Ceva, atunci, din nou ca o bănuială, m-a străbătut și, oprindu-mă brusc, am îndepărtat-o de mine la un pas - Vrei să spui că trăim o întâmplare de neexplicat ?

- Mi-ai promis că nu mai pui întrebări.

- E o întrebare esențială. - Tocmai de aceea.

- Care ne implică pe amândoi.

- Dar fără obligația unui răspuns imediat.

- Și de consecințele eventuale, cine răspunde ?

- Eu răspund ! a rostit cu nemăsurat orgoliu și s-a strâns toată în mine, cu o pasiune și mai oarbă decât înainte.

Zadarnic însă mi-aș fi căutat liniștea în asigurările ei de circumstanță, mă simțeam urmărit de invidia, neliniștea aceluiași priviri. Și zadarnic așteptam ea însăși să nu fie cu adevărat, riscând să-mi închipui că dansez cu o părere sau cu o obsesie, ea exista foarte reală în brațele mele și transfigurată de fericire. Și cert este că sursa acelei fericiri eu îi eram, prea-și pierduse conștiința despre sine și într-atât de patetic mi se dăruise, mută. Astfel că devenisem

unul, într-o perfectă identitate, absorbiți de magii necunoscute și iluminați ca într-o stare de extaz.

Ne-am trezit din vis foarte târziu, când viorile și alăturile orchestrei au gemut ca strivite de o forță atroce, și-abia atunci am văzut din nou lumea, ne-am amintit că suntem în sala de bal. Șovăiam când să mă despart de ea, o priveam cu o lăcomie nemăsurată. Și mă temeam de neprevăzut, și o doream nebunește, și n-aș mai fi vrut nimic, și vroiam totul.

- Poate ar fi mai bine să plec imediat, i-am spus.

- Nu ! a strigat însă ea, înăbușit.

- De-ai ști ce se petrece cu mine !

- Trebuie să rămâi.

- Dar pricepe că muzica asta, și dumneata, și... Parcă m-aș afla într-o nouă geneză.

- Asta-i și adevărul. Cu cine începe Lumea ?

- Cu mine și cu dumneata.

- Atunci, să plecăm împreună !

I-am ajutat la garderobă să-și pună pelerina, eu mi-am luat mantaua de toamnă. Am traversat sala nestingheriți și am ieșit în stradă, ceilalți se uitau după noi ca după două făpturi ale cerului...

11.

Și din nou m-a bântuit unda aceea de bănuială, grea, dinainte, dar am avut puterea s-o resping. Ar fi fost desigur util, un timp, să las bănuiala să se-așeze în mine, pentru a-i analiza datele de început, obiectul și finalitatea, dar timpul mi-era acum definitiv subordonat ei. Mergea alături de mine, tăcută, și grozav aș fi vrut să știu ce gândește. După cum și pe ea o presimțeam agitată, să afle cum o gândesc eu în propria mea tăcere.

- Frumoasă noapte, nu ? am zis.

Convenționalul de totdeauna, banalitatea idioată pe care nu reușeam s-o depășesc.

- Frumoasă, într-adevăr ! a convenit și ea, deși cu un vag aer de tristețe. Mi-ar fi ușor s-o asemăn cu alte nopți din trecut, dar o prefer frumoasă în sine, și atât.

- Dovadă că de altceva nici n-avem nevoie.

Atunci, oprită brusc locului, s-a încleștat de mâinile mele

- Ascultă, omule ! Ești sigur că nu ne-am mai întâlnit niciodată ?

Întrebarea ei m-a uimit, m-a răscolit.

- Evident că nu ! Doar e pentru prima oară când te văd.

- Și totuși, a șoptit ea pe gânduri, e ceva în Dumneata care mi-e foarte cunoscut. Dumneata repeți gesturi și cuvinte ale cuiva de demult, din viața mea. Eu însămi, în prezența dumitale, parcă sunt alta și tare mă tem că singura cauză... O, Dumnezeule ! a adăugat apoi, ca eliberată dintr-o stare hipnotică. Să mergem, să nu mai vorbim despre asta.

Adesea însă tot își răsucea capul spre mine și mă privea îndeaproape, cu mare stăruință. Va fi voit, desigur, să descopere cine știe ce tainică legătură între mine și celălalt, pe care i-l aminteam cu gesturile și cuvintele mele, să-și reconstituie în toate amănunțele chipul celuilalt, de demult. La rându-mi, și eu aș fi vrut s-o întreb despre omul acela, să-mi povestească tot ce-a fost și n-a fost între ei, dar știam bine că se va împotrivi oricărei confesii.

- Cel puțin, a spus într-un târziu, dacă mi s-ar dezvălui ce o să se întâmple cu noi ! Indiferent ce, bine sau rău, asta m-ar scuti de chinuri inutile și mi-ar ușura opțiunea.

- Ți-e teamă de neprevăzutul soartei noastre comune ?

- Mi-e teamă ! a răspuns ea, împătimită. Și tocmai de-aceea n-aș vrea să determin nimic, aș lăsa întâmplării libertatea deplină. De altfel, sunt ferm convinsă că nici nu ne mai aparținem nouă în vreun fel, aparținem forței destinului și nu văd cum am scăpa de sub autoritatea lui. Cum rămăsese cu privirea pierdută în gol,

gândul părea prelungit către ceva ocult, de dincolo de noi. Iar eu mergând alături, cum îi urmăream atent reacțiile, căutam în logica lor, sau mai degrabă în lipsa lor de logică, expresia unei rupturi sufletești fără explicație. Tresărea adesea și de tot atâtea ori își întorcea privirile înapoi, de parcă ar fi simțit că pe urmele noastre vine cineva foarte cunoscut. S-a încolăcit, până la urmă, cu mâinile amândouă de brațul meu, asemeni cuiva în mare primejdie și care-ți cerșește să-l salvezi. Paradoxal, firește, dar părea căzută într-un fel de agonie a sentimentelor, a certitudinilor, și pe care n-o putea depăși decât prin mine. Să fi început oare s-o iubesc încă de pe atunci și tocmai pentru că o bănuiam nefericită, surpată de grele mustărări de conștiință și dominată de umbra omului ei din amintire ? Cum de este cu puțință să iubești pe cineva dintr-o dată, despre care n-ai nici un adevăr la îndemână, sau singurul adevăr ce ți se oferă se-ntâmplă să fie confecționat din enigme și refuzuri ? Nu știu, dar tocmai asta mă convingea și mai mult că fusesem creați unul pentru altul !

Când s-a oprit pe neașteptate în dreptul unei case oarecari, am avut o strângere de inimă. Prea repede ne-am fi despărțit, prea multe necunoscute ar fi rămas între noi. Priveam în derută casa care mi-ar fi răpit-o, o priveam pe ea cu mare întristare.

- S-ar putea să mă judeci cu asprime, a zis, mi-e totuna. Sau să mă socotești o ființă inferioară, n-am ce face. De-aceea și îndrăznesc să te întreb : ți-ai ghicit vreodată soarta ?

Asta era, vasăzică, și am zâmbit.

- Nu.

- De ce ?

- Simplu, fiindcă nu cred că-i posibil așa ceva. Și chiar de-aș crede că-i posibil, mi-ar fi frică de tainele dezlegate. S-aștept, vreau să spun, cu sufletul la gură împlinirea celor fericite, sau să mă bat cu zeii pentru înlăturarea celor nefaste. Și ce precizare mai nefastă mi s-ar face decât moartea, dintr-o cauză sau alta, mai devreme ori mai târziu ? Ți închipui că-n acest caz mi-aș trăi viața

într-o stare de panică permanentă, singur mi-aș grăbi executarea sentinței. Prefer, în consecință, să nu forțez cu nimic legile firii, tot ce-mi doresc e ca rațiunea să nu mă trădeze niciodată.

- Rațiunea ! ? a murmurat ea, parcă a îndoială.

- Da ! am întărit eu, cu vehemență.

- Și dacă au și tainele o rațiune a lor ?

- Atunci, rațiunea lor nu se poate chema decât minciună, mistificare.

- Și totuși, în noaptea asta, eu trebuie să-mi ghicesc viitorul.

Abia am reușit s-o mai rețin locului, pentru o clipă.

- Din curiozitate, din extravagantă ?

- Nu, a zis, nicidecum ! Și, pentru prima oară, glasul ei mi s-a părut plin de sfială, înecat de lacrimi. Doar atât vreau să știu : ce mai am de așteptat de la viață și cui sunt sortită de-adevărat !

- Dar e o copilărie, am strigat, e zadarnic ce faci

- Nimic nu va fi zadarnic, omule !

Astfel că voința ei s-a dovedit mai tare decât argumentele mele, am urmat-o, supus, în acea casă păgână. Va mai fi fost pe-acolo, ori numai fiind dirijată de instinctul desperării, cert este că ea se orienta perfect de-a lungul coridoarelor sumbre, tot urcând și coborând trepte care scârțâiau lugubru sub pașii noștri amețiti de nerăbdare. O singură șovăială a avut, dinaintea ușii presupusei locuințe a vrăjitoarei, pentru care am și apucat-o strâns de brat, sperând cel puțin acolo s-o înduplec

- Te rog eu, renunță !

- Nu ! și-a revenit însă imediat. Fie ce-o fi !

Era una din acele încăperi mizerabile, încărcătură dezordonată de mobile străvechi și impregnate de duhoare grea, a cărei înfățișare de nesuportat doar lumina gălbuie a feștilor o mai putea rețușa. Pereții erau îmbâcsiți de semne diavolești ale magiei, inexplicabile pentru utilizarea ce li s-ar fi dat, atât de fastuoase în grotescul conținutului lor cabalistic, încât apăreau mai degrabă ca surse de spaimă și acțiune asupra brumei de conștiință cu care te-ai

fi chinuit să le rezști. Pe un trepied, într-o cupă de metal, fugea ceva dulce-aromitor, dintr-o materie necunoscută, dar cu sarcina evidentă de a-ți tulbura mințile și a te trece într-altă lume, de iluzii sterpe și alegorii ucigătoare. Și dacă e adevărat că pisicile, bufnițele, ochiul magic al marelui demon fac parte obligatoriu din inventarul caselor vrăjitoarești, m-am convins că nu lipseau nici de aici. Câteva bufnițe vegheau, împăiate, din fiecare colț al odăii, câteva pisici, vii, dormitau pe unde apucaseră, iar ochiul stăpânului infernului, cuprins într-un triunghi de argint mucegăit, se uita la noi holbat chiar de deasupra creștetului bătrânei, cea de pe urmă descoperită, cum sta împietrită, stafidită, cu însuși ochiul ei ca de piatră, secătuit de orice însuflețire umană, cum sta ca moartă în jilțul său negru, la masa pe care tronau, vrașițe, tomuri ale altor vremuri, având desigur ferecate în paginile lor formule și inscripții criptice nelaândemâna înțelegerii oricui.

E de la sine înțeles, atunci, cu câtă înfricoșare m-am lipit de ușă, căutând în materia ușii un punct de sprijin al propriei mele lucidități. După cum, e de la sine înțeles cât de stupefiat am înregistrat calmul dureros cu care necunoscuta mea parteneră le constata pe toate, ce repede și-a învins șocul dintâi și sfiala, sângele rece cu care s-a îndreptat spre mijlocul odăii și s-a așezat pe scaunul de partea ceastălaltă a mesei, din fața bătrânei mumificate.

Și eu care mă întrebam cine sunt, ce caut acolo, cel puțin pentru a-mi demonstra mie însumi că nu m-am pierdut de tot, că încă voi avea puterea să nu cad victimă forțelor satane.

- Te așteptam ! am auzit-o pe bătrână spunând, și vocea ei mi-a sunat ca un șuierat de abur fierbinte din străfunduri, obrazul i-a rămas neclintit ca o mască. Știam că vei veni !

Apoi, a urmat un timp lung al confruntării mute dintre ele amândouă, și numai făptura femeii mele am văzut cum tremură ușor, ca străbătută de un fior sau de o tulburare. Și bătrâna a întrebat

- Vei avea puterea să le primești pe toate, așa cum au s-
apară din bezna cea fără de margini și din taina fără alte dezlegări ?

- Voi avea ! a rostit femeia mea iubită. Incepe !

S-a iscat, atunci, între mine și restul odăii un fel de ceață opacă, de nepătruns, de care privirea mea se izbea ca de un zid. Sau să fi fost efectul aceluia abur dulce-aromitor, de care mi-am simțit deodată ființa pătrunsă, și din cauza căruia realitatea înconjurătoare încetase să mai existe ? Iată de ce n-aș putea să vă spun ce tenebre consulta vrăjitoarea, la ce texte ori obiecte diavolești apela ea, în transă ori în dement contact de sugestie cu subconștientul prietenei mele, pentru a-i releva viitorul, nu vedeam nimic. Doar în auz îmi parvenea. o bolboroseală continuă de sunete inumane, uneori vătuite, ca de foarte departe, alteori asurzitoare, de neândurat, și nu știu de ce - dar toată vremea am avut senzația că femeia mea e supusă mai degrabă caznelor unei Judecăți de Apoi, cu interogări dușmănoase, cu avertismente tragice, bătrâna înverșunându-se fără milă să-i smulgă taine și adevăruri pe care nici o judecată a oamenilor nu i le-ar fi putut smulge altfel, și pe ea însăși, pe nefericita mea iubită, o auzeam la răstimpuri, suavul ei glas dinainte preschimbat acum într-o plingere amară, și într-un bocet apoi, și iarăși sfâșiată de suferinți, și-apoi într-un țipăt de groază, lamentându-se, poate, și îngrozită, poate, de ceea ce, fără voia ei, dezvăluia. Fiindcă, altminteri, nu voi avea cum să explic satisfacția în hohote de râs nebun cu care vrăjitoarea pune capăt acestei prime explorări a abisului și nebuloaselor ei, a ceea ce, desigur, n-ar fi trebuit să fie cunoscut niciodată.

De neexplicat însă rămâne zbaterea mea feroce, inutilă, cum stăteam prins ca o gănganie în insectar, între peretele material din spate și peretele imaterial din față, zbaterea mea de fiară neputincioasă, rănită de moarte, nu pe mine să mă eliberez din acel spațiu de foc al interdicției, ci să sparg interdicția către ea și pe ea s-o eliberez, cel puțin s-o readuc în simțiri și să-i redau liniștea, s-o redau sieși pentru totdeauna și pentru adevărul elementar că n-are

nici un sens toată istoria asta, între riscul de a nu ști ce ne-așteaptă și riscul de a ști ce ne-așteaptă ignoranța e singura care ne salvează. Dar nici cuvinte n-am fost în stare să rostesc, bolboroseam eu însumi gânduri sângerate de durere, și cred că până la urmă mi-aș fi zdrelit sufletul și aș fi pierit sufocat de propria mea neputință dacă n-aș fi realizat că s-a coborât, deodată, peste toate o tăcere imposibilă, de necrezut, și toate s-au luminat în jur, lucrurile și-au recăpătat identitatea, conturul, pe ea însăși am văzut-o foarte clar și la fel de clar am auzit-o întrebând, înfiorată

- Ce vezi ? !

Am căutat, evident, logica întrebării, semnificația răspunsului la întrebare, și am sperat că le voi afla în privirea bătrânei, pe buzele ei, în așezarea secretă a obiectelor de pe masă. Dar privirea bătrânei era violent de albă, asemeni privirii unor orbite goale, iar buzele ei pâlpâiau ceva de neânțeles, incapabile parcă să mai emită sunete articulate, iar mâinile îi zăceau înțepenite de-a latul mesei, fiecare pe câte o carte deschisă, iar întreaga ei făptură, oricât de uscată, oricât de redusă la propria ei nimicnicie, nu mai părea reală, ci totuna cu obiectele neânsuflețite cu bufnitele împăiate, și nu-mi puteam da seama dacă toate la câte participasem fuseseră de-adevărat sau doar elemente ale unui coșmar, și ciudat e că mai ales femeia mea continua să accepte jocul, prizonieră a coșmarului, cerșind ochilor albi ai bătrânei, buzelor ei albe răspuns la aceeași întrebare de spaimă

- Pentru Dumnezeu, spune-mi : ce vezi ?

Trebuie să-mi recunosc propria slăbiciune, fiindcă și eu așteptam, gâtuit de emoție, să i se răspundă, și mintea mea lucra în mare dezordine, inventând, și plăcându-i să inventeze răspunsuri dintre cele mai senzaționale, cu mine subiect principal, eu - cheia de boltă a misterului ultim, dacă nu cumva privirea albă a bătrânei mă sugestionase și pe mine, dacă nu cumva și eu continuam să duresc în coșmar, și a fost nevoie de un efort fantastic, peste puterile lucidității mele, ca să scap de fascinația pe care bătrâna o manifesta

încă asupra mea și să descopăr, în sfârșit, că vrăjitoarea nu va mai vorbi, cineva îi interzicea să vorbească.

Dar ce taină ar fi avut de comunicat vrăjitoarea, și-n ce măsură taina asta ne-ar fi privit pe mine, pe femeia mea ? Și va fi înțeles ea, oare, femeia mea, că o taină necomunicată poate să doară mai mult decât orice adevăr strigat în gura mare ?

M-am apropiat de ea, s-o smulg de-acolo, și doar la gestul de a o trezi la realitate ea a tresărit („Gata, i-am spus, s-a terminat, nu mai e nimic de aflat, să mergem !”), și ea a zâmbit resemnată, semn că durerea se și așezase în ea ca o otravă, și s-a lăsat purtată de mine pe-aceleași lungi, întortocheate coridoare, și am sprijinit-o să nu cadă, și i-am îmbrățișat umerii cu o patimă de nestăpânit, și n-am avut certitudinea că suntem viii decât afară sub cerul liber, plin de stele...

12.

Mai ales după acea dramatică trecere prin infern și absurdă, incredibilă confruntare cu destinul, învins ori învingător, greu de lămurit deocamdată, n-ar fi fost drept s-o părăsesc la voia întâmplării, chiar de s-ar fi refugiat în somn la ea acasă ori de-ar fi rătăcit fără noimă pe străzi, pradă pentru toată noaptea sau, și mai grav, pentru toată viața, unei întrebări la care nu s-a putut răspunde, unui răspuns care ar fi putut să sune în miite feluri, determinând cu atât mai mult fatalitatea să se dezlanțuie, ucigașă, asupra ei.

Nevoia atroce de a fugi dintre lațurile invizibile ale spaimei, de a ne regăsi oriunde, undeva, într-o zonă de calm prin care să ne protejăm reciproc și să rezistăm la oricâte alte asalturi ale spaimei, ne-a împins, aproape orbește, spre marginea de sus a orașului, și am

respirat, ca într-o beție, libertatea de a ne fi trezit dinaintea unei câmpii fără sfârșit, pe care doar prezența noastră acolo și legănarea unor lanuri de iarbă sălbatică o însuflețeau, și totul ni s-a părut, în tăcerea nefiresc de muzicală, purificată de orice semne ale neliniștei, ca la un alt început de lume.

Deși, un cuvânt nu s-a spus pe durata acestei evadări, banalitățile cele mai duioase ar fi sunat penibil, s-ar fi spulberat și ultima speranță de echilibru, ea mergând alături de mine ca nefiind ea însăși, iar eu neândrăznind nici cu gândul s-o cercetez, și tocmai de asta, gesturile noastre fiind încă șovăielnice, mi-am dat seama că intervenise și continua să persiste între noi ceva ca o umbră, străină și nedefinită. N-aș fi putut-o învinui pentru lipsa de curaj dovedită acolo, la înfruntarea cu sorții, de a privi datele așa cum îi fuseseră oferite, sub pecetei de partică și mister. La urma urmei, mă întrebam, ce anume văzuse ghicitoarea în cărțile ei blestemate, de necomunicat mai ales ei, care ceruse acest lucru ? Și pe care dintre noi, pe ea, pe mine, pe amândoi deopotrivă, privea acel nelegiuit adevăr de taină, cu neputință de comunicat ? Vrând-nevrând, astfel, prin însuși faptul că se iscase o asemenea întrebare, lipsită și aceasta de orice răspuns, am simțit că jocul este hotărât o dată pentru totdeauna și că din joc nu se mai poate ieși, jocul trebuia jucat până la capăt.

Atunci, ea s-a desprins de lângă mine și a mers câțiva pași înainte, singură, ca halucinată, de parcă umbra aceea străină și nedefinită, stăruind până atunci între noi, o chema spre alte înțelesuri ale vieții sau ale morții, să i le dezlege umbra, numai ei să i le dezlege. Dar n-a fost așa, mi s-a părut că ar fi pornit înainte chemată de nu-știucine, după câțiva pași s-a oprit locului și a izbucnit în plâns. Rămăsese dreaptă în mijlocul câmpiei și lumina lunii o bătea în plin, și nu părea aievea, ci ca o fantasmă de văpaie strălucitoare, desigur din cauza rochiei sale foarte roșii, incandescente. Dar nu era așa, mă înșelasem eu, cugetele mele năuce și simțurile mele ahtiate o vedeau așa, fiindcă, în realitate, ea

era nespus de vie și plângea. Dar eu nici n-am gândit s-o împac, am lăsat-o dimpotrivă să plângă, era necesar să plângă, să se elibereze, să se regăsească pe sine în sinea ei fără obsesii și fără umbre, știam că nu va dura mult și va reveni, a revenit. Și această nouă imagine a ei, cum revenea către mine transfigurată, reașezată într-o altă faptură, patetică și plină de dor, cu privirea lacomă, buzele lacome, sâni lacomi, toată într-ale sale ca în triumf, m-a răscolit, m-a înfiorat, și grozav m-am temut ca începutul acela de eternitate să nu fie sfârșitul. N-avea să fie, n-a fost, ci doar s-a înălțat ușor pe vârfuri și s-a încolacit cu brațele amândouă de gâtul meu, și timpul țipa între noi de așteptări grele, și ea m-a privit drept în ochi și a tipat

- Vreau să trăiesc, înțelegi ? Pentru tine vreau să trăiesc, auzi ? Să nu mă lași nimănu, nimănu !

Veneau din toate părțile, să ne împresoare, flăcări ale lunii, mirezme ale pământului, și chiar noaptea se făcuse fără seamăn, și rochia ei roșie ardea, ardea carnea pe ea, și ochii ei luceau de patima vieții, și gura ei gemea de dureri neștiute, și ne adoram cu maximă intensitate, și-abia de am șoptit

- Nu, draga mea, n-am să te las nimănu !

Și pe cât se topea în mine, de-ar fi fost să dispară de tot în mine, pe atât îi simțeam trupul clocotind de o bucurie bizară. Părul ei mirosea a iarbă sălbatică, ființa ei toată era numai alean și așteptare. Cum ne aflam în acea dulce și aspră îmbrățișare, ca într-o nemaivisată clipă de extaz și suferință, pierind într-o clipă ca de amurg definitiv pentru ca să înviem în clipa următoare, ne treceam unul altuia, fără cuvânt, fiecare pe sine, și astfel devenisem unul. O știam în brațele mele și tot o mai căutam în neștire, după cum și ea, de asemeni, părându-i-se poate că nu mai sunt, răspundea sărutărilor mele nebune cu o neistovire și mai grea. Să se fi datorat totul desperării, să mă fi molipsit eu însumi de la desperarea ei ?

Târziu, când, în sfârșit, peste poate de istoviți, copleșiți de această neverosimilă fericire, ne-am descleștat unul de altul și am

privit-o, iubita mea zâmbea. Dar, straniu lucru, Doamne !, zâmbetul ei mi s-a părut a fi zâmbetul unei fecioare moarte...

13.

Ne întâlneam de obicei după lăsatul nopții și mereu lângă același pâlcc de arbori care delimita marginea orașului de începutul câmpiei, univers ce ne aparținea exclusiv și singurul capabil să ne ocrotească iubirea, într-o ordine spirituală care pe ea o transfigura deplin, pe mine mă punea în acord de o noapte cu destinul.

Tocmai fiindcă ziua întregă n-aveam liniște, pereții odăii de hotel mă strangulau, până și vioara tămăduitoare altădată de singurătăți și obsesii ajunsesem acum s-o disprețuiesc, și pe Domnișoara Ruth o disprețuiam, Domnișoara Ruth nu-mi mai trebuia, ci numai Cealaltă îmi trebuia și numai pentru Ea goneam ziua întregă pe străzi, tot sperând că întâmplarea mi-o va aduce în cale sau din întâmplare voi descoperi unde locuiește, și cercetam femeile pe rând și orice rochie roșie mă scotea din minți, și unele mi se păreau a fi Ea și le urmăream ros de panică, dar în nici una n-o aflam pe cea căutăată, și spionam ferestrele, perdelele, dincolo de ferestre și perdele spionam, doar-doar de voi zări-o pe undeva, nu mi-a fost dat s-o zăresc nicăieri.

Era în această nepotolită căutare dorul de Ea la fel de nepotolit, și nevoia de a supune timpul patimii noastre fără legi, și teama de a nu fi cunoscut-o decât în vis, și conștiința că sigur aş fi plătit cu moartea o astfel de tragică adevărire, și n-aveam liniște, și pereții odăii de hotel mă strangulau, și uram vioara, pe Domnișoara Ruth o uram, blestematul cântec de altădată nu-l mai auzeam, și eram fericit că nu-l mai aud, fiindcă din toate se întruchipa și peste toate stăruia numai făptura Ei de abur, cum într-o clipă se-apropia și-mi ceda, cum în cealaltă clipă se-ndepărta și pierrea, și așteptam

cu teribilă nerăbdare noaptea și goneam spre întâlnirea cu Ea, înnebunit.

Acolo, mereu lângă același pâlc de arbori care delimita marginea orașului de începutul câmpiei, aducător aminte al primei noastre îmbrățișări. Și, de cum o vedeam venind, mi se părea a nu fi cu adevărat Ea și, numai la gândul că n-ar fi Ea, simțeam că mor deodată și dispar în pământ. Dar Ea era, venea frumoasă fără seamăn și zâmbind. Ea însăși dominată de același demon al iubirii. Și dacă-n prima clipă nu ne spuneam nimic, ci doar mâinile ni le strângeam amarnic și ni le sărutam deopotrivă, ori tot mai chinuiți ne alipeam unul de altul și rămâneam așa, o singură ființă, ca într-o sfârșire totală, durându-ne însă prea mult apropierea aceea, știam că vine și clipa, apoi, când va fi să ne mușcăm gurile gemând, și nu mai aveam în ochi lumina prin care să ne vedem omenește. Credeam uneori a fi reușit fiecare să evadeze din propria existență corporală și cu oricâte mari, ireparabile rupturi am fi fost amenințați, prelungirea infinită a clipei sărutului fiind marcată de o voluptoasă deznădejde, noi tot așa, în deplină pierdere a conștiinței de sine, acceptam să durăm și să ne idolatrizăm.

- Omule, iubitul meu ! atât murmura, și rostea cuvintele astea printre lacrimi, și le repeta exultând, mereu ca pe o melopee, mereu ca pe un triumf : Tu, Omule, numai al meu !

Înțelegeam, astfel, o dată mai mult, cât de zdrobitor ne dăruiam unul altuia și cât de păgână era adorația cu care ne adoram reciproc. Dacă e adevărat că nu-i cu puțință iubire fără revelația unui anume semn magic, același pentru amândoi și singurul sub a cărui autoritate acești amândoi se pot mântui, recunosc pentru mine și pentru Ea că noi avusesem această revelație încă de la prima întâlnire, la bal, și toate întâmplările următoare nu făceau decât să confirme că semnul magic se manifestă, noi trăiam și ne iubeam potrivit autorității lui, de alt Dumnezeu nu mai aveam nevoie.

Erau totuși clipe când se depărta parcă de mine, sau parcă între noi intervenea din nou aceeași umbră străină, a nu-știi-cui.

Tot alături mergeam prin câmpia de ierburi pustie, nici un motiv deci s-o simt în afara mea, și totuși simțeam bine că tăcerea Ei e asaltată de altfel de gânduri, privirea i se împăienjenea pe neașteptate și căuta, cu maximă concentrare, undeva aiurea, în tumultul de mișcări confuze ale nopții.

- Ce-i cu tine ? o întrebam cu duioșie. Spune-mi ! De câte ori însă o surprindeam în asemenea stări de fugă în ireal, de alunecare în bezna din sine, tresărea și schița un gest vag de revenire silită. Mă-ntrebam dacă nu cumva o acaparase același geniu al omului din trecut, ce-i va fi lăsat, poate, urme adânci și suferințe în conștiință, și despre care-mi spusese odată că și-l aminteam cu vorbele și gesturile mele. Suficient ca întrebarea să mă tulbure și să mă prăvale în gol de amarnice îndoieli „Pentru ce eu, atunci, și ce rol să mai joc eu în viața Ei ?” Dar, ca și cum Ea însăși s-ar fi temut de întrebările mele, să nu le rostesc în clar și să nu-i cer să-mi răspundă, Ea însăși mă liniștea, mă apăra de alte întrebări și îndoieli, căutându-mi nerăbdătoare gura și înecându-mi râsulflarea cu patima Ei fierbinte.

Și totuși cu neputință să nu fi fost între noi o umbră, o suferință, un alt semn magic, un necunoscut, fiindcă altfel, sărutându-mă cum mă săruta, sărutul Ei n-ar fi fost numai geamăt și hohot de plâns.

- Va trebui să-ți povestesc odată totul ! mi-a spus într-una din acele clipe, foarte calmă.

- Nu vreau să-ți cunosc tainele, i-am răspuns, gândindu-mă la aceeași ființă străină care stăruia mereu între noi.

- Dar pe mine trebuie să mă cunoști ! a insistat.

- Te cunosc îndeajuns.

- Ar trebui totuși, dragul meu, să-ți mărturisesc că eu am un destin funest, mă-nțelegi ? Te-ai gândit vreodată la ezitarea vrăjitoarei de a-mi spune adevărul, ce a văzut în cărțile și semnele ei blestemate ? Nu te-ai întrebat nici o clipă că soarta care mă paște pe mine, oricum ar fi ea, te are de-acum și pe tine cuprins în orbita

ei ? Dacă n-am dreptate, spune-mi ! Dacă ți-e teamă, fugi ! Eu am o răspundere în iubirea asta, nu vreau să mori din cauza mea.

- E-atât de frumos să mori pentru cineva ! am murmurat.

- Dar dacă mă iubești cu adevărat...

- Tocmai fiindcă te iubesc, gândesc așa. Și orice s-ar întâmpla, te voi iubi toată viața, și dincolo de moarte te voi iubi, ți-o jur !

A rămas pe gânduri, cu privirea pierdută spre înalțurile misterioase ale nopții.

- Crezi, într-adevăr, că te poate iubi cineva și de dincolo de moarte ?

- Da ! i-am răspuns. Și acela voi fi eu !

Ciudat însă cum asemenea declarații nu reușeau să umple surparea dintre noi, Ea tot umbrelor și neștiutului rămânea prizonieră. Cel puțin pentru încă un timp, atât cât ființa Ei avea nevoie ca să se dezlege singură. Și la fel de ciudat, această dezlegare se făcea sub imperiul extremei - adică, printr-o nestăpânită euforie. Deodată alta, parcă fără memoria celei dinainte - exuberantă, copilăroasă, patetică, de nerecunoscut. Și astfel începea un fel de dans nebun printre ierburile câmpiei, fascinantă în rochia Ei roșie sub lumina lunii, râzând și cântând, chemându-mă și nelăsându-se prinsă, un fel de joc de-a v-ați ascunselea printre certitudini și iluzii, de nu mai știai de-i aievea ori doar miracol al halucinației mele.

Reveneam târziu în oraș, ca dintr-o lume inaccesibilă pământenilor de rând, și eram obosiți, și ne durea sufletul că trebuia să ne despărțim, dar nu ne înduram să ne despărțim, și continuam să rătăcim singuri pe străzi, și continuam să ne facem speranțe pentru o fericire viitoare.

Într-una din aceste nopți pândalnice, paradoxale, ca orbi amândoi și mistuiți deopotrivă de ceea ce știam bine că nu se mai poate amâna, sau anume căutam inconștient, ne-am strecurat pe lângă hotelierul adormit, la intrare, și am urcat scările până-n ușa

odăii mele. Dar ajunși aici, la un simplu pas de pragul pe care ar fi urmat să-l treacă la fel de oarbă, Ea s-a tras deodată înapoi și s-a lipit toată de zid. Era foarte palidă și foarte tristă, mă privea de parcă și-ar fi cerut iertare.

- Lasă-mă, te rog, să plec !

- Iar eu te rog să intri, să rămii.

- Nu pot !

M-am apropiat de Ea și i-am atins ușor obrazul.

- Ți-e frică ? am întrebat-o și i-am zâmbit. De cine ?

- De nimeni, a răspuns Ea zbuciumată. Dar nu pot, înțelege ? Iubirea noastră e altfel, trebuie să fie altfel ! și, mai înainte de a schița eu vreun gest, a coborât scările fugind, atât doar mai auzind, ca într-un hohot de plâns: Nu pot! Nu pot !

Am crezut, atunci, că voi fi pierdut-o definitiv și mă învinuiam de a fi adus-o acolo ca pe o femeie oarecare. Zadarnic înceream să mă justific, pretinzând că orice iubire, chiar ideală, te obligă să vrei, să cerșești topirea ei în forme corporale. Principiul după care actul dăruirii împlinește și desăvârșește o iubire, ca semn al jertfei reciproce, nu mai rezista la violența argumentelor contrare. Spulberată atât de brutal starea de sublim și de vis a nopților noastre petrecute pe câmp, zadarnic mă scuzam față de conștiința mea că și între pereții odăii de hotel aș fi determinat aceeași stare. Instinctele își primeau pedeapsa, pierderea Ei devenind egală cu o sentință de condamnare la moarte. Și ca să mă salvez într-un fel, convins că Ea însăși va recepta zbaterea și remușcările mele, am început s-o visez a mea numai prin mijlocirea cununii, într-un ceremonial amplu și fastuos, evident în afara orașului, fără preoți, fără martori, doar noi doi singuri sub cerul liber și printre ierburile duioasei, fermecatei noastre câmpii. Din superstiție, sau fiindcă altă măsură a purității Sale nici n-ar fi existat, mi-o închipuiam mireasă tot în rochia Ei roșie de bal, venind către mine, din lumea Ei, ca spre unicul, pe lumea asta, mire posibil.

N-ar fi fost, oare, dreptul meu, ultima posibilitate de a-mi provoca destinul și a-l învinge ?

Ziua toată, ca de obicei, am căutat-o pe străzi, dar n-am întâlnit-o pe nicăieri. După lăsatul nopții, firește, am așteptat-o la marginea câmpiei, lângă același pâlci de arbori ai noștri, până foarte târziu, dar n-a mai apărut. Am rătăcit îndelung de-a lungul câmpiei de ierburi sălbatice, strigând-o și implorând-o să apară, de va fi stat ascunsă pe undeva, dar am strigat și chemat în pustiu, nu mi-a răspuns nimeni.

Și zilele, nopțile următoare, asemeni, câteva zile și nopți la rând, fără folos, de nici nu mai gândeam a fi fost cu adevărat vreodată Ea, și revenind în oraș de fiecare dată zdrobit de nefericire. Până într-o altă noapte când, de necrezut, am găsit-o acasă, în mizera mea odaie de hotel, m-aștepta.

Din prima clipă n-am crezut că poate fi cu adevărat Ea, silueta Ei se contura, între ferestrele deschise, pe zarea albastră a nopții, ca un desen dintr-o iluzie încremenită. Și anume n-am aprins lumina, de teamă să nu se risipească, sub explozia luminii crude, părerea Ei prezentă acolo, pe care numai întunericul meu populat de obsesii o putea scorni. Și dacă totuși m-am apropiat, mistuit de dor și nepotolire ca după o ființă aieva, tocmai fiindcă, la ceasul acela și foarte singur, nu mai eram în stare s-o deosebesc pe cea vie de reprezentarea Ei ideală. Sau gata să mă mulțumesc, în absurd, chiar și cu ideea despre Ea, dacă această idee ar fi acceptat să joace cu mine jocul până la capăt și n-ar fi pierit înainte ca eu să-mi țip bucuria de a fi avut-o.

Dar Ea era, nici o îndoială, și am avut conștiința existenței Sale reale acolo de cum i-am atins ușor obrazul cu doar vârful degetelor, moi, și privirea mea s-a topit în privirea Ei, deplin, ca un răspuns mut la o chemare din nemărginit. Purta aceeași rochie roșie de totdeauna, și părul de aramă în șuvite răvășite pe umeri lucea extraordinar, și stăruia pe buzele Ei un zâmbet abia schițat, ca o undă muzicală, și doar respirația îi era profundă, precipitată, dezvăluind

o tulburare egală cu a mea, și întru totul mi se arăta nobilă și cutezătoare,-cu brațele drepte pe lângă trup, doar să fie luată și purtată pe marginea abisului. Și sărutarea dintâi a fost suavă, și mângâierea următoare a fost ca o sfințire, și am stat îndelung, neclintiti, unul dinaintea celuilalt, și eram deopotrivă, ca două părți dintr-un întreg, separate doar printr-un fel de abur și încă nu voiam nimic, și încă nu știam ce va fi să vreau, Ea însăși își refuza orice zbatere lăuntrică, nu îndrăznea nici să cugete că poate îndrăzni mai mult, și-atunci mi-am adus aminte de Domnișoara Ruth, că-n sfârșit învingeam blestemul și mi-era totuna magia ei, hotelierul și șeful gării avuseseră dreptate, blestemata magie a Domnișoarei Ruth nu putea fi învinsă decât printr-o femeie vie. Și femeia vie se afla în brațele mele, eram eliberat, și-atunci am simțit că trebuie să mă răzbun pe toată suferința claustrării anterioare, și mânia mea împotriva Domnișoarei Ruth s-a preschimbat în iubire nebună față de Ceastălaltă, cu Ea însăși s-a petrecut ceva asemănător nu mai putea fi măsură pentru nici o măsură.

Am început s-o dezbrac pe încetul, tocmai pentru a n-o speria prea tare, și oprindu-mă clipe îndelungi să-i mângâi ca-n vis umerii, coapsele, sânii. Deși, după un timp, n-am mai fost în stare să-mi stăpânesc lăcomia și totul s-a preschimbat într-o lăcomie de-a valma. După cum și Ea, pe cât încerca să-și rețină frica ori mândria, pe atât devenea mai liberă în mișcări și mai grabnică în a renunța la Sine. Explicabilă, deci, și pentru mine, șovăiala aproape lucidă pe care o puneam în gestul următor, de a prelungi cu încă o clipă infinită starea acelei sufocante așteptări. Și orgoliul meu a urlat de bucurie când, anume răsucind-o către zarea nopții, i-am arătat-o din nou Domnișoarei Ruth, goală de astă dată, asemeni unei marmure sfinte, să nu mai fie nici o îndoială. Propriul Său orgoliu am simțit că triumfă, într-un fel de eliberare definitivă de orice constrângeri sau legăminte arbitrare cu nu-știu-cine. Și totuși în țipătul de pe urmă, când ne-am pătruns unul prin altul și ceva ca o pală de foc ne-a izbit deopotrivă, în țipătul Ei era și spaima de necunoscut și

plăcerea de a fi cunoscut, în sfârșit, misterul interdicției. Și nu atât cu mine părea că se luptă pentru a nu se lăsa învinsă, ci cu aceeași umbră mereu strecurată între noi, de care cu orice preț ar fi vrut să scape. Și dacă până la urmă a reușit să scape, niciodată însă nu voi ști cui se datorează asta : mie, sau inconștienței în care s-a prăbușit deodată ! ?

Zăceam amândoi alături, întinși de-a lungul aceluși mizer pat de hotel, ca doi morți tineri și frumoși, absolviți de orice răspundere în fața destinului. Astfel că, mai mult pentru a-mi recăpăta conștiința că și din paradisul ipotetic e posibilă întoarcerea, m-am sprijinit în mâini să mă conving despre mine, să mă conving despre Ea. Și cum altfel m-aș fi convins că există vie, decât petrecându-mi peste trupul încă fierbinte răcoarea palmelor mele grele și neliniștea ochilor ce o contemplau înmărmuriți ? Iar Ea, revenind la suprafața realității tot ca dintr-o lume a umbrelor, răspundea adorației mele gemând și înăbușindu-și un plâns dureros. Greu de spus ce anume dăinuia încă tulbure în sufletul Ei, se încleșta de mine orbește și-mi sângera gura cu sărutările Ei, întrebând și tot întrebând:

- Am săvârșit, cu adevărat, păcatul ? Spune-mi : am păcăuit ? !

Dar prea era, pentru mine, beția aceea amplă și totală, ca să caut întrebărilor Ei alt înțeles decât patima sălbatică, egală cu a mea, despre care știam bine cum se poate stinge, și din nou ne-am chinuit unul pe altul s-o stingem. Stam, acum, destins, istovit, cu brațele răstignite în pustiul de lângă mine, Ea se afla fără îndoială pe undeva pe-acolo, dar nu mai realizam prezența Ei, și eu nu mai eram capabil de nici un gând, de nici o mișcare. Mi-ar fi plăcut să lenevesc așa la nesfârșire, beat de fericire și satisfăcut, dacă voi fi făcut vreodată, în taină, vreun pariu despre asta, iată că pariul fusese câștigat, de altceva nu mai aveam nevoie.

Astfel că într-un târziu, când am auzit-o coborând din pat, împiedicându-se printre lucrurile din odaie și căutându-și pe

întuneric rochia, cămașa, ba chiar îmbrăcându-se nerăbdătoare, n-am schițat nici un gest s-o rețin. Știam, instinctiv, că până la urmă tot nu va pleca, se va întoarce nechemată și, tocmai fiind intrigată de aparenta mea nepăsare, își va lepda toate de pe Ea și va reveni alături, să sfârșim noaptea acolo, urgisiți. Și dacă mi-am îndreptat privirea către Ea, alene, și am văzut rochia Ei roșie scânteind în lumina lunii, tot trupul Ei strălucind bizar sub rochia aceea roșie, de mireasă lunatică, a fost desigur numai fiindcă o așteptam nespuse de mâhnit, o doream cu un entuziasm și mai trudnic.

Dar mai apoi, mișcându-se prin odaie cu o ușurință nebănuită, de parcă așezarea lucrurilor odăii i-ar fi fost cunoscută de când lumea, s-a apropiat de ungherul unde-mi ascusesem vioara, a scos vioara din cutie și i-a acordat un timp corzile, a început să cânte. Am urmărit-o, și continuam s-o urmăresc, uimit, pietrificat de neașteptul întâmplării și al plenitudinii cu care cânta. Revenise tot în dreptul ferestrelor deschise, proiectată pe albastrul miraculos al nopții și cu privirea îndreptată către adâncurile nopții, de parcă anume ar fi așteptat-o Cineva dincolo de noi, să cânte și să-i vină. Astfel că, din clipa aceea, cântecul depășea granița imperiului terestru cuprins între pereții acelei odăi de hotel, unduind și pierind spre depărtări. Nu cânta pentru mine, pentru iubirea mea, nici pentru cununia noastră din acea noapte de falsă beatitudine, ci pentru Altcineva, străin, aparținând parcă altei umanități. Și se asemena atât de mult cântecul Ei de acum, insolit, nimicitor, cu cântecul din prima noapte a sosirii mele în oraș ! Aceleași nemaipomenite acorduri, în sincopa lor contrapunctată - aceeași spasm al melodiilor repetate, aceeași suferință manifestă în nuanțele cele mai line, în panica de apogeu. Și grozav aș fi vrut să mă înșel, dar și aceeași mână mi se părea a fi, blestemată sau vrăjită, din noaptea cealaltă, dintâi.

- Nu mai cânta ! i-am strigat, peste fire de furios. Te rog, pentru Dumnezeu, încetează odată !

Dar Ea tot mai mult își frângea arcușul peste vioară, și se rupeau, nevăzute, firele arcușului, o coardă a plesnit, avea să plesnească și a doua, și cântecul tot dura, parcă reântregit din propria lui agonie, din sunetele parcă suspendate în văzduh. Și se cuprindeau în esența cântecului inițial mii de alte cântece vitrege, amarnice, ca niște țipete inumane, ca niște suflete căutându-se cu desperare unul pe altul și care nu se descopereau între pereții acelei încăperi lugubre de hotel. Și nu părea a fi o singură vioară, ci mii de viori într-una singură, asemeni unor mări răscolite din afunduri, să se zbuclume și să geamă omenește sub cea mai năprasnică furtună. Și nici mâinile Ei singure nu păreau a fi, ci mulțime de mâini vrăjite, ca într-un fel de sabat, chinuind vioara să-și dezlege toate tainele știute numai de Ea. Și iubita mea nu voia să pună capăt acestei stări de pierzanie, păreau totuna ființa Ei și vioara, și a trebuit să treacă un timp de nesuportat până ce cântecul să se stingă, și nu știu de ce mi se pare a se fi stins ca o suflare de om.

Atunci, întorcându-se către mine și zâmbindu-mi amar, lăsând câteva clipe de tăcere să sune între noi ca apropierea unei sentințe și rânindu-mă adânc în nefireasca mea iubire, m-a întreat

- Tu ai auzit de Domnișoara Ruth ?

Am privit-o derutat, înfricoșat, nemaiînțelegând nimic. De ce tocmai acum să-mi amintească de Domnișoara Ruth. Și cine era în definitiv această Domnișoară Ruth, când eu numai de Ea aveam nevoie la ceasul acela și numai pe Ea o doream ? Am sărit imediat din pat și m-am năpustit asupra Ei, am cuprins-o aprig în brațele mele și am dat s-o dezbrac din nou, s-o am și să mi se dăruie din nou pentru ca numai așa să uite și cântecul și păcatul. Dar Ea s-a prelins din brațele mele și mi-a zâmbit la fel de amar, a deschis ușa foarte calmă și a dispărut pe coridor. Tot ce a mai fost apoi, după alte câteva clipe, a fost un râs bolnav și strident, însoțind-o pe scări în jos, cum se încolăcea prin aer, nebunește, cu rămășițele cântecului putred de mai înainte.

Singur, cu mâinile întinse după stinsa Ei fantomă, am rămas singur in mijlocul mizerabilei mele odăi de închisoare și zadarnic aş mai fi visat, nu mai era nimeni care să mă iubească...

14.

A doua zi, in zori, mă grăbeam să părăsesc hotelul pentru totdeauna, oraşul să-l părăsesc pentru totdeauna. Luasem această hotărâre în urma unui examen lucid al tuturor perspectivelor posibile, și toate funeste, dacă m-aş fi încăpățânat să aştept o femeie care n-ar mai fi revenit niciodată. Surprinzător, pe scări, m-am întâlnit cu șeful gării, pe care și uitasem cum arată la față de când nu-l mai văzusem. Arăta ca vai de el, galben, înfricoșat, obrazul subțiat de suferință, ochii încercănați și umflați de nesomn. Îmbrăcase un frac vechi și demodat, trăsning a naftalină, care-i da aerul unui claun blazat și ridicol. Mai că-mi venea să râd cu hohote de înfălișarea lui caraghioasă, îl credeam beat, dar nu era defel beat, când l-am auzit vorbind:

- S-a sinucis Domnișoara Ruth !

Din prima clipă n-am priceput nimic, despre ce Domnișoară Ruth vorbește și ce-mi pasă mie că această Domnișoară Ruth s-a sinucis, îl priveam cu o indiferență, bănuiesc, care merita palme.

- Cum ? ! s-a mirat el, ștergându-și nădușeala de pe frunte cu o imensă batistă colorată. Chiar nu-ți mai aduci aminte ? Domnișoara Ruth, omule, aceea care cânta la vioară !

O vagă șuviță de lumină a dat să străbată prin bezna din mine, dar fără să reușească mare lucru, bezna a rămas compactă, iar nepăsarea mea asemeni.

- Aha ! am făcut într-o doară. Ce spui, s-a sinucis ? !

- Azi-noapte, pe la miezul nopții. Tot orașul fierbe, de asta am și venit la dumneata, să mergem s-o vedem.

I-am zâmbit în față, cu cinism

- Regret, domnule șef de gară, dar eu plec. M-am săturat de orașul vostru și plec.

- Iar eu, prietene, te-anunț că nu pleacă nimeni din oraș, s-a decretat doliu general. Doar n-a murit oricine. Domnișoara Ruth a murit ! Mi-a smuls valiza din mână și a zvârlit-o cât colo, a nimănu. Haide să-i cumpărăm câteva fire de flori, am aflat că-i plăceau mai ales florile roșii.

Eram atât de muncit de ale mele, încă sub impresia distrugătoare a celor petrecute în timpul nopții, cu mine și cu Cealaltă, dăruirea și fuga Celeilalte, încât m-am lăsat dus ca un mecanism inert, suflet de iască și orb. Mi se părea totuși foarte ciudat, aproape cumplit, acest lucru cât de mult mă obsedase și pe mine cântecul Domnișoarei Ruth, cât de istovitor dorisem s-o cunosc și eu pe Domnișoara Ruth, pentru ea și rămânând în oraș atâtea săptămâni, și-acum ce crunt își bătea joc soarta de mine, cât de anapoda îmi merseseră toate, să mă-ntâlnesc până la urmă nu cu Domnișoara Ruth cea vie, pasionată, unică în frumusețea și misterul ei, ci cu o Domnișoară Ruth moartă, rece, galbenă, ca orice femeie de rând. Nemilos și odios destin, toate mi se păreau odioase și întoarse răzvrătitor împotriva mea.

Eu n-am cumpărat flori, nu concepeam să duc primele flori, tocmai într-o asemenea împrejurare, femeii pe care, desigur, în taină o adorasem și de a cărei vrajă fusesem cândva fermecat. Preferam, în consecință, să fiu străinul de-aiurea, care, numai dintr-o inexplicabilă eroare, se rătăcise prin acel oraș blestemat, și oricum dezlegat prin iubirea față de Cealaltă, a mea, pe care o cunoscusem cu adevărat și o avusesem, dezlegat de orice blestem al nefericitei Domnișoare Ruth.

Abia de-am reușit să răzbim prin multimea adunată dinaintea casei, prin valurile celor care ne veneau împotriva după

ce-și satisfăcuseră curiozitatea de a o vedea, în sfârșit, pe Domnișoara Ruth, până ce-am ajuns și noi în camera mortuară. Dintâi n-am văzut decât catafalcul înalt, aproape înecat în flori, numai flori roșii, n-am înregistrat decât solemnitatea înfiorată a celor care nu se mai săturau s-o contemple. Pe măsură însă ce m-apropiam, era în mine o neliniște și o amețeală greu de stăpânit, greu de înțeles din ce cauză, de unde, ca sub presiunea unei presimțiri ucigașe, copleșit deodată de o teribilă conștiință a vinovăției. Iar când, mai mult împins de valul celorlalți, am ajuns s-o pot și eu privi, s-o privesc intens și fascinat de față cu adevărul cel mai neomenesc posibil și încă neconvins că acela-i adevărul, am întreat, nici nu mai știu cui am adresat întrebarea, cum stam înaintea ei străfulgerat de moarte și uluit

- Ea e Domnișoara Ruth ? !

- De bunăseamă, l-am auzit pe șeful gării șoptind, ce te face să te-ndoiești ?

- Nu se poate ! am strigat in mare mânie. Nu poate să fie ea !

- Și totuși ea este ! a întărit, melancolic, șeful gării. Și e foarte frumoasă, și pare că e vie ! Ba am senzația că-i gata să se ridice dintre morți și să cânte iar la vioară, dumneata n-ai această senzație ?

Dar eu nu mai aveam grai și cuget pentru nimic, ci tot mai oropsit o priveam și nu mă lăsam dus de-acolo. Aș fi vrut să am îndrăzneala de a le striga tuturor că Domnișoara Ruth e-n realitate Iubita mea, Femeia care se cununase cu mine înainte de miezul nopții, și eu eram singurul care se bucurase de gingașa Ei făptură. Cine, însă, din pleava de nemernici ai acelu pământ, viermi până la unul, ar fi fost în stare să descifreze și să înțeleagă drama consumată între noi doi ? Continuum să stau nemișcat dinaintea sicriului in care Ea se odihnea pentru eternitate, nu-mi puteam lua ochii de la fața Ei de ceară albă și doar hohoteam neauzit

- De ce, Domnișoară Ruth ? De ce ?

O îmbrăcaseră în aceeași rochie roșie de totdeauna, și Ea părea la fel de tandră și purificată ca înainte de păcat, aproape nepământească pentru destinul Ei uman. Alături i se așezase vioara, ciudat cum și vioara semăna unui om repauzat în veșnicie, și Domnișoara Ruth zâmbea cu un zâmbet nespus de straniu, ca pentru altcineva, de dincolo de moarte. O orchestră, de-adevărat, ori numai în imaginația mea, intona ca pe un marș funebru propriul Ei cântec...

15.

De aceea mi se pare adesea că oamenii excepționali pe care i-am întâlnit o singură dată în viață și-acum nu mai sunt, fiindcă i-a luat vântul și i-a înălțat la cer, se pot asemăna cu acele stele prăbușite a căror lumină o vedem încă de-aieva, în miezul anumitor nopți. Dacă aceștia despre care vă vorbesc au avut puțința să se identifice, până la paroxism și obsesie, cu însăși voința noastră de a nu-i uita, înseamnă că ei au mai existat cândva, undeva, într-o lume guvernată numai de geniul iubirii.

Aud de multe ori, noaptea, o vioară cântând și de multe ori, în somn, o văd pe Domnișoara Ruth cum trece prin ziduri și se apropie de mine, se apleacă deasupra mea și-mi spune

- Aici, în moarte, nu sunt singură, iubitul meu este cu mine, pentru el am murit ! Pentru ceea ce el a știut să nu trădeze niciodată : puritatea visului !

În orașul acela nu m-am mai întors, am înțeles că-n legenda lor eu n-am fost decât o simplă, banală întâmplare. Dacă e adevărat că Domnișoara Ruth mi-a oferit marea șansă de a-mi depăși condiția, la fel de adevărat este că eu am făcut totul ca să ratez această șansă ca un netrebnic. Și zadarnic mă umilesc acum viorii

mele robii, implorând-o să nu mă pedepsească la tăcere, simt că toate miracolele ei îmi sunt interzise pentru totdeauna. Dar eu continui să sper și, uneori, chiar mi se pare că strania Domnișoară Ruth tot mai coboară să-și viziteze robii...

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa de e-mail :silviu@mediasat.ro